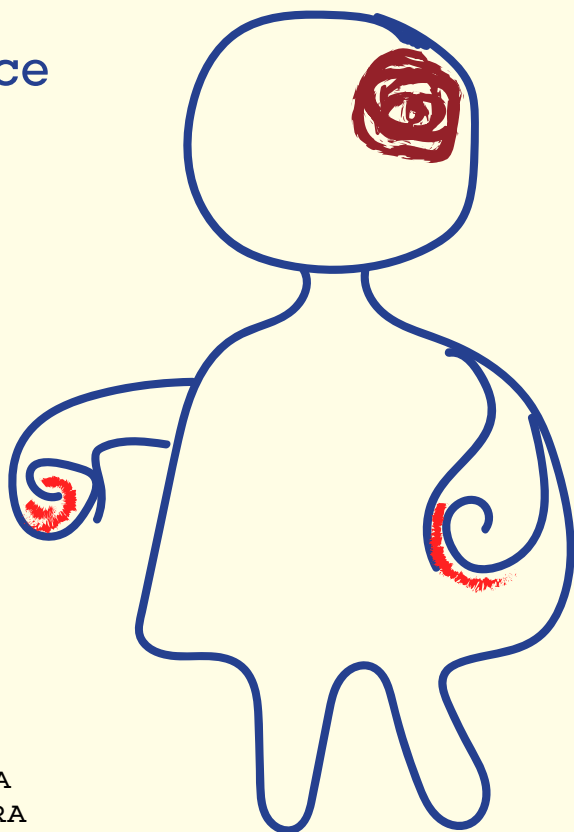

Jana Procházková
Pavčina Janošová
Petra Svobodová (ed.)

Následky násilí páchaného na dětech a dětmi

Sborník
z konference

UNIVERZITA KARLOVA
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Násilí páchané na dětech a dětmi je komplexem sociálně patologických jevů multidisciplinárního charakteru s vážnými dopady na společnost. Na jejich detekci, řešení a prevenci se podílí státní i nestátní instituce širokého zaměření. Zásadním východiskem pro práci s těmito cílovými skupinami je kooperativní přístup jednotlivých pracovníků, založený na využívání existujících nástrojů, postupů a metodik.

Prakticky zaměřený e-sborník je sestavený z příspěvků přednesených na mezinárodní konferenci „Následky násilí páchaného na dětech a dětmi“ v Praze ve dnech 12.–13. 6. 2019. Jeho cílem je účastníkům konference stručně připomenout a dalším čtenářům pak představit oblasti, jichž se tato problematika úzce dotýká. Jedná se o oblast kriminologie, sociální práce, sociologie, psychologie a trestního práva.

Součástí e-sborníku jsou také metodické a právní dokumenty využívané při práci s oběťmi násilí.

Jana Procházková
Pavlína Janošová
Petra Svobodová (ed.)

Následky násilí páchaného na dětech a dětmi

Sborník z konference

Autorkou obrázku na obálce je ThDr. Markéta Langer, Ph.D.

Vydala Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum
pro Husitskou teologickou fakultu
Praha 2021

Obálka, grafická úprava a sazba DTP
Nakladatelství Karolinum
Vydání první

© Univerzita Karlova, 2021

Text © Stephen Czajewski, Tomáš Durdík, Gabriela Horáková,
Markéta Hrdličková, Martin Kloubek, Jaroslava Lukešová,
Petra Michalová, Ludmila Mrkvicová, Martina Petrovičová,
Dana Pivrcová, Růžena Randáková, Kamila Veverková, Petr Weiss, 2021

ISBN 978-80-246-4794-4

Obsah

Úvodem	7
Úvodní slovo děkanky HTF UK doc. ThDr. Kamily Veverkové, Ph.D.	9
Seznam přednášejících	11
Program konference	13
Mateřství v prostředí násilí	
Prožitek mateřské role v základním výcviku Armády České republiky: perspektiva duchovního (kpt. Mgr. Gabriela Horáková)	15
Syndrom CAN (MUDr. Jaroslava Lukešová)	26
Dopad traumatu na psychický vývoj dětí (PhDr. Markéta Hrdličková, Ph.D.)	30
Násilí v sociálních službách (Mgr. Dana Pivrcová)	35
An overview of strategies to deal with young people who offend and the safeguarding and protection of young people (Stephen Czajewski)	38
Dětsí vrazi, pachatelé, nebo oběti? (PhDr. Ludmila Mrkvicová)	43
Postavení dítěte jako zvlášť zranitelné oběti trestného činu v připraveném řízení trestním (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	46
Sexuální násilí páchané na dětech a jeho specifika (plk. Mgr. Martina Petrovičová)	57
Specifika řízení před trestním soudem z hlediska ošetření potřeb dětské oběti (JUDr. Tomáš Durdík)	64

Představení kampaně Say No! / Řekni Ne! – online sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí (kpt. PhDr. Růžena Randáková, Ph.D.)	68
Facka jako výchovný prostředek? Úvahy o moci a bezmoci ve výchově (Mgr. Petra Michalová, DiS.)	70
Sexuální zneužití – pachatelé a oběti (prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.)	74
Přílohy	79
1. příloha – Malý vrah (PhDr. Ludmila Mrkvicová)	80
2. příloha VZOR návrh na uložení předběžného opatření (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	83
3. příloha VZOR prohlášení o dopadu (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	86
4. příloha VZOR žádost o informace podle zákona č. 10 (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	90
5. příloha VZOR žádost o informaci o propuštění pachatele (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	92
6. příloha VZOR žádost o skrytí údajů ve spise (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	94
7. příloha VZOR žádost o umožnění nahlédnout do přestupkového spisu (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	96
8. příloha VZOR žádost o umožnění nahlédnout do trestního spisu (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	98
9. příloha VZOR žádost o utajení totožnosti svědka (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	100
10. příloha VZOR žádost o zabránění kontaktu s pachatelem (doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.)	102
Fotografie z konference	104

Úvodem

Násilí na dětech je jev, který nás stále provází. Naštěstí se o něm již nemlčí, ale stále častěji hovoří jako o něčem, co je v naší současné společnosti nežádoucí.

Při koncipování konference na HTF UK na toto téma jsme měly na zřeteli především naléhavost komplexního řešení tohoto negativního jednání, a proto jsme oslovily významné odborníky různých profesí tak, aby reprezentovali nutnou mezioborovou propojenost. Sborník, který se nyní dostává ke čtenářům, je prezentací jednotlivých sdělení, která byla svými autory uvedena na konferenci první den. Druhý den této konference byly především panelové diskuze, které zachyceny nebyly.

Čtenář, který byl přítomen na konferenci, má možnost si při čtení znovu vybavit i komentáře autorů (především u příspěvků v PP formě). Kdo nebyl přítomný a chtěl by nějaký komentář autora, má možnost dotyčného/dotyčnou kontaktovat a zeptat se přímo.

Věříme (i na základě ohlasů, které jsme dostaly od řady účastníků), že tato konference na téma násilí přinesla aktuální pohledy a sborník příspěvků bude dobrou pomůckou nejen při orientaci v této problematice u nás. Obsah textů je autorský, nebyl editorkami upravován.

Jana Procházková
Jana Motlová
Pavlína Janošová
katedra učitelství HTF

Úvodní slovo děkanky HTF UK

doc. ThDr. Kamily Veverkové, Ph.D.

Vážený pane náměstků,
vážené kolegyně a kolegové,
vážení hosté,

dovolte mi, abych Vás zde, na půdě Husitské teologické fakulty přivítala na naší konferenci nazvané „Následky násilí páchaného na dětech a dětmi“.

Konferenci pořádá HTF UK ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky pod záštitou ministra vnitra pana Jana Hamáčka.

Dříve, než si vyslechneme první příspěvek, dovoluji Vám několik slov úvodem.

Konference se bude zabývat velmi citlivým tématem, a to násilím na dětech. Násilí směřující proti dětem je jakousi podmnžinou fenoménu tzv. domácího násilí.

Domácí násilí se ve společnosti vyskytuje dlouho jako lidstvo samo. Definovat domácí násilí je obtížné, neexistuje jednotná definice domácího násilí. Obecně je možno konstatovat, že jde o sociálně-patologický jev *sui generis*, o nejnebezpečnější z forem agrese, která je mnohdy tolerována, tabuizována, bagatelizována, neboť se děje za zavřenými dveřmi.

Domácí násilí je doprovázeno řadou mýtů, které obětem ztěžují se bránit. Tyto mýty často zlehčují danou problematiku a posouvají povinnost veřejnosti pomoci týraným osobám. Díky těmto mýtům mají oběti pocit, že si za svou situaci mohou samy.

Obětí domácího násilí může být kdokoliv – žena, muž, dítě, senior nebo osoba s tělesným postižením.

Zvláště alarmující je, pokud je obětí domácího násilí dítě, zvláště nepochopitelné je, pokud se násilí na jiném dopouští samo dítě.

Obecně je možno konstatovat, že k domácímu násilí dochází mezi osobami ve všech sociálních vrstvách bez ohledu na věk, sociální původ, náboženské vyznání, etnický původ apod.

Domácí násilí postihuje děti jednak přímo, kdy dochází k situaci, že agresor ohrožuje nejen partnera, ale i přítomné dítě, např. v případě, kdy dítě brání matku a při útoku je rovněž fyzicky napadeno. Dítě může být ohroženo i nepřímo, kdy dítě není přímo cílem násilí, ale ocitá se „jenom“ v roli svědka tohoto násilí. Následky přímé i nepřímé viktimizace mají stejné důsledky. V obou případech se jedná o dítě, které je vážně psychicky traumatizováno. Takové děti dávají často vinu za domácí násilí sobě, hledají východiska, jak tomuto jevu zabránit. Mezi fyzické příznaky patří, že děti bývají často nemocné, trpí nespavostí, pomočují se. Jedná se o děti, které mají nízké sebevědomí. Trpí depresemi, agresivitou, pocity bezmoci, jsou náchylnější k autodestruktivnímu a patologickému chování, ať už se jedná o drogy, alkohol, samotářství, útoky z domova. V těchto situacích domácího násilí se posléze může u dětí projevit tzv. syndrom týraného dítěte.

Naše konference se zabývá právě touto otázkou: násilím páchaným na dětech a násilím páchaným dětmi.

Podle programu je připravena řada příspěvků, vystoupení k otázkám právním, kriminologickým, medicínským, sociologickým, sociálně patologickým, a jiným, které fenomén domácího násilí vyvolávají, doprovázejí nebo jsou jejím důsledkem.

Přeji Vaší konferenci plný úspěch a otevírám její program.

Kamila Veverková

Seznam přednášejících

kpt. Mgr. Gabriela Horáková

Mateřství v prostředí násilí: prožitek mateřské role v základním výcviku Armády ČR

MUDr. Jaroslava Lukešová, PhDr. a Markéta Hrdličková, Ph.D.

Domácí násilí a jeho vliv na vývoj dětí

Mgr. Dana Pivrcová

Násilí v sociálních službách

Stephen Czajewski

Přehled strategií v práci s mladistvými pachateli a provázení a ochrana mladých lidí (přednáška proběhne v angličtině s překladem)

PhDr. Ludmila Mrkvicová

Dětsí vrazi – pachatelé nebo oběti? (kazuistiky)

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Postavení dítěte jako zvlášť zranitelné oběti trestného činu v přípravném řízení trestním

pplk. Mgr. Martina Petrovičová

Sexuální násilí páchané na dětech a jeho specifika

JUDr. Tomáš Durdík

Specifika řízení před trestním soudem z hlediska ošetření potřeb dětské oběti

kpt. PhDr. Růžena Randáková, Ph.D.

*Představení celoevropské preventivní kampaně Say No! / Řekni Ne! – online
sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí*

Mgr. Petra Michalová, DiS.

Facka jako výchovný prostředek? Úvahy o moci a bezmoci ve výchově

prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.

Sexuální zneužití – pachatelé a oběti

**Konferenci pořádá Husitská teologická fakulta
Univerzity Karlovy ve spolupráci
s Ministerstvem vnitra České republiky
pod záštitou ministra vnitra Jana Hamáčka**

Program konference

NÁSILÍ PÁCHANÉ NA DĚTECH A DĚTMI

Středa 12. 6. 2019 (10:00–17:15)

09:00 Registrace účastníků

10:00 Zahájení konference (děkanka HTF UK K. Veverková, náměstek ministra vnitra J. Nováček)

10:15–10:35 kpt. Mgr. Gabriela Horáková

Mateřství v prostředí násilí: prožitek mateřské role v základním výcviku Armády ČR

10:35–10:55 MUDr. Jaroslava Lukešová, PhDr. Markéta Hrdličková, Ph.D.

Domácí násilí a jeho vliv na vývoj dětí

10:55–11:15 Mgr. Dana Pivrcová

Násilí v sociálních službách

11:15–11:30 Diskuse k bloku

11:30–12:00 Coffee break

12:00–12:20 Stephen Czajewski

Přehled strategií v práci s mladistvými pachateli a provázení a ochrana mladých lidí (přednáška proběhne v angličtině s překladem)

12:20–12:40 PhDr. Ludmila Mrkvicová

Děšší vrazi – pachatelé nebo oběti? (kazuistiky)

12:40–13:00 doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Postavení dítěte jako zvlášť zranitelné oběti trestného činu v přípravném řízení trestním

13:00–13:15 Diskuse k bloku

- 13:15–14:30 Obědová přestávka
14:30–14:50 pplk. Mgr. Martina Petrovičová
Sexuální násilí páchané na dětech a jeho specifika
14:50–15:10 JUDr. Tomáš Durdík
Specifika řízení před trestním soudem z hlediska ošetření potřeb dětské oběti
15:10–15:30 kpt. PhDr. Růžena Randáková, Ph.D.
*Představení celoevropské preventivní kampaně Say No! / Řekni Ne! – online
sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí*
15:30–15:45 Diskuse k bloku
15:45–16:15 Coffee break
16:15–16:35 Mgr. Petra Michalová, DiS.
Facka jako výchovný prostředek? Úvahy o moci a bezmoci ve výchově
16:35–16:55 prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.
Sexuální zneužití – pachatelé a oběti
16:55–17:15 Diskuse k bloku

Čtvrtek 13. 6. 2019 (10:00–16:00)

- 10:00 Zahájení druhého dne konference
10:00–13:30 Kulaté stoly
10:05–11:05 Problematika sexuálního zneužívání (Petr Weiss, Martin Kloubek, Jana Procházková, Jaromír Badin a další)
11:10–12:10 Vězeňství, alternativní tresty a OSPOD (Martina Minhová, Barbora Kvášová, Jana Mottlová a další)
12:10 – 12:30 Coffee break
12:30–13:30 Pomoc dětem/rodině s výskytem násilí (Věra Fírtová, Karel Hrubý, Ivo Brát a další)
13:30–14:30 Obědová přestávka
14:30–16:00 Projekce krátkých tematických filmů s diskusí
16:00 Závěr konference

Změna programu vyhrazena.

Mateřství v prostředí násilí

Prožitek mateřské role v základním výcviku Armády České republiky: perspektiva duchovního

kpt. Mgr. Gabriela Horáková

Vojenská přísaha

Vojenská přísaha vojáků ozbrojených sil České republiky platná od 1. července 2016:

„Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice. Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení. Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!“

Kurz základní přípravy

- kolektivní identita
- podřízenost velitelům
- ztotožnění se se systémem
- výcvik (podle důležitosti)
- ovládání ručních palných zbraní
- zvládnutí základních taktických drilů (pohyb po bojišti)
- zvládnutí základních ženijních dovedností (pokládání protitankových min)
- zvládnutí základních zdravotních postupů (ošetření pod palbou)
- základy pohybu v terénu (topografie)
- základy přežití

Kontext mateřství

První trimestr mateřství

„Výzva k proměně a přijetí nové identity.“

- konfrontace představ o mateřství a jeho skutečných nároků (radikální změna)
- prožitek v posunu priorit
- ztráta kontroly
- zvýšení emoční vnímavosti
- pocity nedostatečnosti a viny
- proměna vztahu k partnerovi
- strategie zvládnání nároků mateřství

První trimestr mateřství vytváří situace, které ve většině žen postupně formují hlubokou mateřskou odpovědnost a obětavost ve vztahu k dítěti a posilují odvahu přijímat výzvy, které jsou spojeny s nároky mateřské role.

Mnoho matek vynakládá velké úsilí, aby zůstaly věrné obecně přijímanému obrazu matky, byť bývá často nerealistický, a se ctí se snaží vyrovnat s proměnou osobního života a novou identitou.

Etické hodnoty vojenského profesionála: odpovědnost, obětavost, odvaha, věrnost, čest.

Kontext základního vojenského výcviku

První trimestr v armádě

„Výzva k prověření fyzické a psychické odolnosti a přijetí identity vojáka.“

Konfrontace původních představ a reálných nároků výcviku (Radikální změna)

„On totiž člověk, když to nezkusí a nepřijde sem, tak si to neumí představit. Neumí. Vůbec.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

„Je to obrovská změna, asi je to něco, co jako prvotně člověk vůbec nečekal...“ (Lýdie, syn 6 let)

„Jako věděla jsem, že to bude masakr, ale že to bude až takovej, to jsem teda opravdu nečekala...“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„A člověk přijede ve čtvrtek večer domů, nepoužitelnej, v pátek půl dne prospí, protože tady spíme tři hodiny denně...“ (Lýdie, syn 6 let)

Prožitek v posunu priorit

„Je to asi sobecký, ale dělám to pro sebe.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„Já prostě se samozřejmě cítím svým způsobem jako sobec, že prostě od nich takhle odejdu a jdu si za svým snem, ale bohužel já jinak jako nemůžu...“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„Vyhrála jsem svůj velký životní boj.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

„Přemejšlela jsem nad tím hned po střední škole, ale měla jsem problém otěhotnět, bylo mi řečeno teď, nebo nikdy, tak jsem dala přednost rodině, ale pak jsem si hned žádost podala...“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

Ztráta kontroly

„V civilu jsem soběstačná, vyřídím, zařídím, ale tady...“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

„Tady se vás nikdo na nic neptá, tady prostě jdete jako ovečka.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

Zvýšení emoční vnímavosti

„Spíš možná jsme si popovídali nebo se kluci stavili na kafe nebo si přišli popovídat jenom tak, jako... ani ne o kurzu, ale o všem možným...“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Pocity nedostatečnosti a viny

„Vím, že třeba brzdím, takže se jako bojím, aby mi to časem nezačali nějak vyčítat, jo, že se běží pomaleji.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„Že jsem závislá na pomoci někoho, to mě teda dostalo.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Proměna vztahu k partnerovi

„Nó... ten teda s tím nesouhlasil, ...tady s tou prací... on se bojí toho odloučení a furt mně jako nevěří.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„To je asi nějaký můj pokus si ten život získat zpátky, protože on mi ho furt bere.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

Prožitek násilného aspektu v základním vojenském výcviku a způsoby jeho zvládnání ve vztahu k dětem a k sobě samotné

Změna pro dítě

Vstup matky do armády je změnou pro děti.

Oblasti změny vnímané respondentkami:

Změna řádu

„Už věděl, že já ho ráno povedu do školky, odpoledne ho vyzvednu, půjdeme třeba na hřiště nebo něco... Teď to není, tak je to takový jiný pro něj, no... největší změna je to asi pro toho malýho, jo, najednou...“ (Lýdie, syn 6 let)

Odloučení

„Byl se mnou zvyklý bejt každý den. Všechno jakoby ... on je teda hrozně samostatnej, všechno si jako připravuje sám...“ (Lýdie, syn 6 let)

„Volaly jsme večer, tak ona někdy, jak už je unavená, tak ona někdy se rozpláče.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

Verbalizace

„Jako on se těší, až už to budu mít za sebou. On se každý víkend ptá, kolikrát ještě pojedu, abych už nemusela, samozřejmě.“ (Lýdie, syn 6 let)

„Vždycky říká: no, ono je to takový krátký, když seš doma a dlouho trvá, když tu pak nejseš...“ (Lýdie, syn 6 let)

„Vždycky říká: Představ si, vojákové byli v televizi a tys tam nebyla, mamko...“ (Lýdie, syn 6 let)

„Když teď odjíždím v nedělu, tak: ‚Maminko nejezdi‘.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„Akorát pak jsem říkala, že budu tři měsíce pryč – (ona) hé, jéžíš, mami, jo já to nepřežiju a to...“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

Snaha o kontakt a odmítání

„*Tak mi třeba volá v tejdnu, jakoby že, co bylo novýho anebo co ve školce...*“ (Lýdie, syn 6 let)

„*On se vždycky zeptá, jestli může zavolat, oni mu to vytočej, to on už ví, co má dělat, takže zavolá: tak co tam děláte, jste vojákové?*“ (Lýdie, syn 6 let)

U mladšího dítěte jedné z respondentek se ukázala důležitost otce jako druhé vztahové osoby: „*Ten mladší se se mnou moc nechce bavit ... že třeba přindu a chce jenom tatínka, nechce mě, vůbec, tříleťej.*“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„*Ten starší, jak začnu zvyšovat hlas nebo to, tak slyším, že si v pokojíčku řekne: ,Ježí, ať už je pondělí, ať odjede... ‘‘*“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

Strach

Strach o matku zažívaly prakticky všechny děti bez ohledu na věk. Na otázku „*Má/mají o vás strach?*“ ženy odpovídaly:

„*Ne, tak jako asi jo, nějakej takovej ten normální strach. Ale aby byl nějakej abnormální hysterickéj, tak to ne.*“ (Lýdie, syn 6 let)

„*Že začátku to bylo, jakože se mě ptala, jestli tam budeme mít i jako zbraně a aby se mi něco nestalo... měla strach.*“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„*Ta mladší mě vždycky hlídá, strašně, když jsem doma, nechce mě nikam pustit...*“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„*Furt ho teda tedko tlačím, že by lepší byla ta armáda, ale on (syn 8 let) to vidí jakože tak, že on nechce umřít, že vojáci umírají a policajti ne.*“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„*Jako já se tedko hodně dívám na ty vojenský filmy a (cituje syna) ,už zase a jde pryč, nechce to vidět ... nechce se na to dívat.*“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„*Syn, si myslím, se o mě trošičku bál, co ti mladí na mě řeknou, abych jako neutrpěla jako osoba třeba. Aby neříkali: ,Ach jo, to je zase hrozný... ‘‘*“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Hrdost

„*No, syn, ten tak jako hmmm (uznale)... dcera, ta, ta se se mnou prostě chlubí, no...*“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Způsoby zvládnání odloučení od dítěte

Vědomý odstup

„Hmm, já to tak jako jednou stranou pouštím ven, protože kdybych to v sobě držela a pak bych se tady s tím trápila, jako jestli on to tam zvládá, tak bych to tady já nedala, protože by mě ty nervy tady úplně položily. Takže je potřeba si jako vnitřně říct, že mu nic nechybí...“ (Lýdie, syn 6 let)

„Nesmím na to myslet. Když jsem tady, nesmím myslet na děti, jak se mi stýská, potom bych z toho byla špatná, prostě (pauza)... dělám to, dělám to kvůli nim a kvůli sobě, ... tak už bude konec...“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„Já su, ne že tvrdák nebo tak, ale jako nerada dávám něco na sobě znát ... druhý týden jsem si vzpomněla na rodinu, ne a tak mně jako z ničeho nic začaly týct slzy...“ (Dana, synové 5 a 3 roky)

„Musí to být dva oddělený světy, prostě ... doma u televize přece nepřemýšlím, jak se rozebírá bren. Tó dělám tady. Tam přemýšlím o tom, co budu vařit k obědu (smích).“ (Lýdie, syn 6 let)

Racionalizace

„Na jednu stranu jako on se strašně těší a pak, když má nějaký svůj zájem nebo kamarády, tak mě taky vůbec nepotřebuje, už ... už dospívá do toho věku,

jako kdy to není už takový miminko, který si chce hrát s mámou ... už mě tolik taky nepotřebuje (pauza).“ (Lýdie, syn 6 let)

A to si myslím (důrazně), že pro ně je to plus, že když mají doma teď tu šťastnou spokojenou matku, než když jsem chodila z té práce prostě fakt našťvaná, nešťastná ...“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

Matka - vztah k násilí

Vnímání násilí v základním výcviku

„Takhle jako střílíme, ale nikdo o tym nepřemýšlí, asi si za tím nepředstavuje hned člověka ... nikdo nepočítá s tím, že by byla jako válka, tohle si člověk vůbec neuvědomuje.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„Tak jinak tam násilí jako není (ve výcviku). To, že člověk střílí a používá zbraně a učí se něčeho, furt tady chybí ten nepřítel asi, na kterýho se to člověk učí asi (pauza), takže co jako násilí.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„To asi není jako úplně násilí, spíš jako obrana v případě, že se něco stane. Zatím nikoho nezabíjíme, že jo. Jako všichni to máme umět, všichni se máme umět trefit do terče... zatím je to výcvik.“ (Lýdie, syn 6 let)

„Furt je to dobro, ta armáda. Jo. I když ... my jsme to dobro přece. Já to neberu, to, že my jdeme, že my jsme ti zaplacení vrazi nebo jak to říkaj. Ne! My jsme to dobro...“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„Střeleb jako takových se nebojím, to je dril. Já se nebojím jít na taktiku, dneska jsme se zakopávali, jo nebo to, to já se nebojím.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„Jak vám je v organizaci, která je určená pro likvidaci nepřítelů?“

„Je mi tam dobře, protože ... vždycky říkám, oni nás až tak nevidí, ale my děláme tu mravenčí práci a my se staráme o vojáky, aby vlastně mohli plnit ... a to, že oni by někde někoho třeba zabili, tak tam já až nedosáhnu svým myšlením, jo, to.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Mise

„Mým snem je podívat se na nějakou zahraniční misi, klidně i na ty bojový části těch misí.“ (Lýdie, syn 6 let)

„To mě prostě štve, že člověk by chtěl a třeba do budoucna jet na ty mise a všechno ... a to už asi nebude (zklamání).“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

Řád

„To zas nebylo tak náročné zvyknout si na to, že jsem voják, jo, mně vyhovuje ten režim.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„Nějak se podřídím tý situaci, nemám s tím problém. Ale to je možná tou výchovou. Jak jsem říkala, jsem měla přísnýho tatínka.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

„Já su nadšená. Funguje to. Všechno je nějak jak šroubek-matička.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

„Tady něco dává smysl a něco má řád. Ráno se to naplánuje a je to celej den naplánovaný.“ (Lýdie, syn 6 let)

Způsoby zvládnání nároků výcviku

Vědomý odstup

„Když na mě někdo křičí a není k tomu důvod, to já vůbec nevnímám, to jde kolem mě úplně ... psychicky jsem odolná dost, mě jen tak nezlomí tady (smích). Zkoušeli to, zatím se jim to nepovedlo ... psychické lámání, to já nevnímám (úsměv).“ (Lýdie, syn 6 let)

„Umím vypnout některý věci (smích) ... a tady toto mi pomohlo, že jsem z toho nebyla nějak vystresovaná, třeba když křičeli nebo tak tady ty, špatné věci...“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„Občas mi nedělá dobře to řvaní od instruktorů ... nó, tak já se to snažím ignorovat, že ale jakó ... moc se mně to jako nelíbí, no ... jako já vím, že je to jejich práce ...“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„No, není to tak, že bych se nějak rozsykala, prostě jedním uchem dovnitř, druhým ven, nic si z nich nedělám.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

Potlačení strachu

„Sice jsem pořád měla strach, ale vždycky se snažím to nějak vytlačit, nemyslet na to.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

„Já totiž strašně se bojím ... vždycky se to prostě snažím nějak vytlačovat, abych byla prostě v pohodě. Furt v pohodě.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

Aktivní přístup

„No jo, tak prostě budu bojovat tj. pokračovat ve výcviku se zraněním nohy.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky)

„No, prostě že, musím jít, že jsem tomu tolik obětovala.“ (Dana, synové 5 let a 3 roky) Odpověď na otázku, co pomáhá překonat chvíle slabosti.

“No, a co, že jsi chlap, já na to mám taky.“ (Regina, dcery 5 let a 2 roky)

Přijetí vlastních limitů

„No, musela jsem hodně sklonit hlavu, hodně ... že jsem závislá na pomoci někoho, jinak to prostě nezvládnou. A to mě teda dostalo.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

„Já se přiznám, že si ten věk tak nepřipouštím, že si říkám, že musím pracovat ještě dlouho.“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Podpora rodiny, kolegů, přátel

„(Pomáhala mi) četa, výborní kluci ... a rodina mě podporovala a strašně moc mých přátel ... já jsem měla podporu na všechny strany...“ (Romana, syn 29 let a dcera 28 let)

Racionalizace

„Má to nějaký jako smysl, jakože na tebe křičí, teď tě to naučí, tak to v budoucnu oceníš.“ (Zdena, dcera 18 let a syn 8 let)

Syndrom CAN

MUDr. Jaroslava Lukešová

Různé dimenze pohledu

Historie (manuál vydán v ČR v roce 2008) × Realita (PLDD nemají jasno)

SYNDROM TÝRANÉHO, ZNEUŽÍVANÉHO A ZANEDBÁVANÉHO DÍTĚTE

MUDr. Pavel Biskup
prof. MUDr. Jiří Dunovský, DrSc.
MUDr. Stanislava Pánová
MUDr. František Schneiberg
MUDr. Iva Truellová
MUDr. Eva Vaničková, CSc.

**Vychází s podporou Ministerstva zdravotnictví ČR
jako příloha časopisu Pediatrie pro praxi
Pediatr. pro Praxi, 2008; 9, 5(suppl. D)
ISSN 1213-0494**

Časopis je excerpován do Bibliographia Medica Českoslovacca
a je zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných
periodik vydávaných v ČR

Odpovědná redaktorka: Mgr. Iva Daňková
Grafická úprava a sazba: Milan Matoušek
Obchodní oddělení: Martin Jiša

Vydal: SOLEN, s. r. o.
Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc

Pediatric pro praxi

- definice
- charakteristika rizik
- klinický obraz
- týrání (fyzické, psychické)
- sexuální týrání a zneužívání
- zanedbávání
- včetně komerčního zneužívání, nedovolené manipulace, pronásledování, domácího násilí
- násilí aktivní a pasivní

Již tehdy definováno násilí jako zdravotní problém (určeny výkony pro pojišťovny), posléze odklon, nyní opět návrat.

Lékaři, stejně jako všichni ostatní, mají být ochránci dítěte a každé dítě má právo na ochranu.

OSN – systém 3P

Promotion – ochrana, pomoc, podpora

Prevence – primární, sekundární, terciální, kvarterní

Participace

Prosazovat nejlepší zájem dítěte.

Současnost

Změna společenského klimatu (GDPR × PLDD × rodiče)

Trend: za každou cenu „dítě v rodině“ = pozitivum × ALE – v jaké rodině?!?

- návykové látky
- sexuální agresivita
- druhá generace rodičů bez vzorů
- honba za úspěchem a maximálními výsledky
- sofistikované formy násilí

Oběť/rodič, ale i instituce (lékař, doprovázející organizace) – změna vnímání neadekvátní péče

Potřeby PLDD v péči o ohrožené děti

- definovat, co je špatné zacházení s dětmi (v rodině, mimo rodinu)
- kdo se podílí na odhalování
- metodika/manuál depistáže špatného zacházení s dětmi

- kdy je špatné zacházení s dětmi indikováno k akutní intervenci
- možná preventivní a nápravná opatření
- jednotný postup všech zainteresovaných rezortů
- oznamovací povinnost × nejistota × ztráta důvěry
- rizikové děti
- rizikovní rodiče
- rizikovní dospělí
- rizikové situace
- nutná podmínka: znalost sociálních aspektů a rodinných poměrů
- kvalitní spolupráce s rodiči × GDPR, výkon, čas

Dětské centrum

- v současné době máme v DC děti, které nemají z domova zkušenost s bezpečným prostředím (vyjma dětí s postižením)
- rodinné prostředí nepodnětné až ohrožující
- rodiče nereflektují vývojové potřeby dítěte (nemají zájem, nemají základ z vlastní rodiny)
- děti potřebují stabilní, bezpečné, přijímající prostředí v rodině, ale i v institucích
- děti mají právo na ochranu, právo na to, aby byl prosazován jejich nejlepší zájem

Dopad traumatu na psychický vývoj dětí

PhDr. Markéta Hrdličková, Ph.D.

Trauma

Psychické (duševní) trauma je psychické zranění, duševní stav člověka, ke kterému dochází v důsledku traumatické (traumatizující) události, jakou může být těžký úraz, úmrtí v rodině, přepadení, znásilnění, nehody, přírodní katastrofy apod.

Traumatem se rozumí zážitek, který ve velké míře porušuje duševní rovnováhu. Vzniká tehdy, je-li člověk vystaven extrémní hrůze, kdy nemůže nic udělat, cítí se sám, přemožen, bezmocný a zranitelný.

Mozková struktura

Psychologický dopad nepříznivých životních událostí na děti

- nízké sebevědomí a kognitivní deficity
- úzkost a deprese
- posttraumatický stres a disociace
- opoziční/problematické chování nebo porucha chování
- somatizace nebo psychosomatický distres
- sebevražedné a sebepoškozující chování
- vztek a agrese
- sexuální symptomy a věkově nepřiměřené sexuální chování

Následky traumatizace

Klinické poruchy	Poruchy osobnosti	Problémy v sebeprožívání a vztazích
<ul style="list-style-type: none">• PTSD• Disociativní poruchy	<ul style="list-style-type: none">• Hraniční porucha osobnosti• Změna osobnosti po katastrofických zkušenostech	<ul style="list-style-type: none">• Narcistická nerovnováha• Přenos v rodičovské roli• Internalizovaná porucha citové vazby

Rizikové faktory dopadu PTSD

- pretraumatické: předchozí psychopatologie u dítěte nebo na straně rodičů
- peritraumatické: závažnost traumatu, interpersonální násilí
- posttraumatické: nepříznivé životní události, nedostatek sociální podpory

Reprodukování traumatických událostí u dětí předškolního věku

Předškolní děti se vyjadřují behaviorálně.

Školní děti jsou schopny popsat události, ale ne vždy vnitřní stavy.

Dospívající jsou schopni popsat události i vnitřní stavy, ale často je blokují emoce a někdy odmítají komunikovat kvůli pocitům strachu, studu apod.

Aktuální situace v ČR

- širší diskuze posledních 10 let
- tvorba národních akčních plánů: Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí (2019–2022)
- specializovaná pracoviště

Aktuální stav v ČR

Hodnocení traumatických symptomů u mladších dětí (TSCYC)

TSCYC je devadesátipoložkový nástroj pro rodiče/pečující osoby, který můžeme použít k vyhodnocení traumatických symptomů u dětí ve věkovém rozmezí od 3 do 12 let.

Škály dotazníku

Pečující osoba hodnotí na čtyřbodové škále každý symptom od 1 (nikdy) do 4 (velmi často) podle toho, jak často daný jev pozorovala během posledního měsíce.

Tyto škály umožňují detailní vyhodnocení symptomů posttraumatického stresu (a předběžné určení diagnózy PTSD).

Poskytují informace o dalších symptomech, které mohou vycházet z traumatu, jako např. úzkost, deprese, agrese, atypické sexuální chování.

Normy TSCYC

Škály dotazníku

Validizační škály

- úroveň odpovědi (RL)
- atypická odpověď (ATR)

Klinické škály

- úzkost
- vztek (agrese)
- deprese
- posttraumatický stres – intruze
- posttraumatický stres – averze
- posttraumatický stres – arousal
- posttraumatický stres – celkem
- disociace
- sexuální obavy

Hodnocení traumatických symptomů u starších dětí (TSCC)

- sebehodnotící dotazník
- 54 položek
- validizační a klinické škály

Další specifické metody: SAVRY

- dotazník sloužící k predikci násilí
- kriminogenní faktory (24) a pro-
pektivní faktory (6)
- cílová skupina 12–15 let

Charakteristika SAVRY

Škály dotazníku

- historická (10 položek)
- sociální (6 položek)
- individuální (8 položek)

Publikace *Násilí je možné zastavit*

- výsledek dlouhodobé spolupráce
ČR a Norska
- publikaci vydala Open Society
Fund
- výběr z kapitol norských publika-
cí, které se věnují násilí

Terapie pro osoby, které se dopouštějí
násilí v blízkých vztazích

Násilí v sociálních službách

Mgr. Dana Pivrcová

Sociální služby - východiska

Zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách

§ 2 Základní zásady

§ 88 Povinnosti poskytovatele

§ 89 Opatření omezující pohyb osob

§ 2 ZSS

Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost osob.

Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti a posilovat jejich sociální začleňování.

Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležitě kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob.

§ 88 Povinnosti poskytovatele

- C) vytvářet takové podmínky, které umožní klientům naplňovat jejich lidská i občanská práva a které zamezí střetům zájmů klientů se zájmy poskytovatele sociální služby
- F) plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, po-

třeb a schopností klientů, vést písemné individuální záznamy o průběhu poskytování sociální služby a hodnotit průběh poskytování sociální služby

§ 89 Opatření omezující pohyb

Lze použít v případě přímého ohrožení jejich zdraví a života klienta či jiných osob.

Nejprve je třeba využít možnosti slovního zklidnění situace například odvrácením pozornosti, rozptýlením, aktivním nasloucháním.

Poskytovatel je povinen zvolit vždy nejmírnější opatření. Zásáhnout lze nejdříve pomocí fyzických úchopů, poté umístěním osoby do místnosti zřízené k bezpečnému pobytu, popřípadě lze na základě ordinace přivolaného lékaře a za jeho přítomnosti podat léčivé přípravky.

Přiměřené a nepřiměřené riziko

Přiměřené riziko = běžné riziko, jaké hrozí všem lidem.

Nepřiměřené riziko = vysoké riziko, že klient bude v ohrožení v důsledku snížených kompetencí.

Veřejný ochránce práv:

„Přiměřené riziko je přijatelné.“

„Přiměřená opatrnost“,

+ taková, která stačí, aby nebyl klient ohrožen předvídatelným způsobem.

„Náležitý dohled“,

+ zohledňuje druh a rozsah postižení.

Násilí v sociálních službách

fyzické: mezi klienty

mezi zaměstnanci a klienty

použití opatření omezující pohyb

psychické: porušování práv klientů,

absence individuálního plánování,

neumožnění přirozeného rizika

Použití opatření omezujících pohyb

Použití postranic u lůžka, které klient překonává.

Zamykání klientů, aplikace léčivého přípravku „neklidnému“ klientovi nebo bez ohrožení zdraví či života – personálem služby či přivolanou RZS.

Porušování práv klientů + absence individuálního plánování

Všechny aktivity jsou skupinové.

Aktivity, přístup personálu nejsou přizpůsobeny věku klientů.

Klienti žijí na mnoholůžkových pokojích.

Inkontinenční pomůcky jsou používány i u klientů, kteří by s podporou mohli na toaletu.

Personál aktivně nepodporuje uplatnění oprávněných zájmů klienta.

Neumožnění přirozeného rizika

Klientovi není umožněno zažít běžné životní situace a jejich důsledky.

Personál kvůli strachu neumožní klientovi samostatné rozhodování.

Personál systematicky nepřipravuje klienty na život mimo sociální službu.

An overview of strategies to deal with young people who offend and the safeguarding and protection of young people

Stephen Czajewski

Overview – diversion

Main principles of engagement

Practice examples – out of Court, in the community-Youth Rehabilitation Orders, secure setting

From Youth to Adulthood

Safeguarding children

Desistance approaches

1. Overview – diversion

Children in the justice system often have multiple and complex needs. Where possible, we should seek to divert children from the justice system entirely and address these needs. For those who do offend, our core focus must continue to be rehabilitation, tackling the underlying causes of youth offending, and delivering a system that gives children the support they need to break the cycle of offending and build productive and fulfilling lives.

Edward Argar MP

Parliamentary Under-Secretary of State for Justice

Standards for children in the youth justice system, 2019

2. Main principles of engagement

The principle ‘child first’ guides the work of the Youth Justice Board. These standards have been designed to assist agencies adhere to that principle making sure that they:

Prioritise the best interests of children, recognising their needs, capacities, rights and potential.

Build on children's individual strengths and capabilities as a means of developing a pro-social identity for sustainable desistance from crime. This leads to safer communities and fewer victims. All work is constructive and future-focused, built on supportive relationships that empower children to fulfil their potential and make positive contributions to society.

Encourage children's active participation, engagement and wider social inclusion. All work is a meaningful collaboration with children and their careers.

Promote a childhood removed from the justice system, using prevention, diversion and minimal intervention. All work minimises criminogenic stigma from contact with the system.

Standards for children in the youth justice system, 2019

3. Practice examples

- standard 1: out of court disposals,
- standard 2: at court,
- standard 3: in the community (court disposals),
- standard 4: in secure settings.

Practice examples continued – in the community

All children entering the justice system receive a suitable and sufficient YJB approved assessment. This should focus on strengths and barriers to desistance to inform planning of appropriate interventions for children.

Local practice prioritises children's best interests, constructively promotes their potential and desistance, encourages their active engagement, and minimises the potential damage that contact with the system can bring.

Court orders are managed in a way that reflect the aim of the youth justice system; to enable children to live a safe, crime-free life and make a positive contribution to society.

Effective communication and information exchange is in place for all relevant stakeholders throughout the sentence.

Strategic partners have confidence in:

- the quality of services and the management of orders,
- the effectiveness of supervision of children on court orders.

Children and their parents and carers are provided with appropriate information and support during the sentence. There should be evidence and recording of their understanding.

Practice examples continued – in the community – YRO

Attendance centre: requires a young person to attend an attendance centre for a specified number of hours and do what they are told to do there by the officer in charge of the centre.

Activity: requires the young person to participate in a specified activity for up to a total of 90 days.

Exclusion: this prohibits the young person from entering places specified in the order.

Drug testing: requires the young person to provide samples at the times specified to make sure they don't have drugs in their system.

Drug treatment: requires a young person to submit to treatment by a treatment provider to try to reduce or eliminate their dependency on and/or their propensity to misuse drugs.

Education: requires the young person to comply with 'approved education arrangements', i.e., a young person's education made by their parent or guardian and approved by the local authority specified in the order.

Curfew: requires the young person to remain indoors at a specified place for specified periods for up to a maximum period of one year. The curfew will include an electronic monitoring requirement unless the court considers it is inappropriate to do so.

Local authority residence: this requires a young person to live in accommodation provided by, or on behalf of a local authority specified in the order.

Mental health treatment: requires a young person to submit to treatment for a specified period under the direction of a registered medical practitioner with a view to improving their mental condition.

Programme: requires a young person to take part in a set of activities as specified in the order. This may include a requirement to live at a specified place if necessary.

Prohibited activity: the young person must refrain from participating in activities specified in the order on a day (or days) specified or during the period specified.

Residence: requires the young person to reside with either an individual (who must consent) or at a place specified in the order.

Supervision: requires the young person to attend appointments as specified by the YOT worker at such times and places as specified by the YOT worker.

Unpaid work: requires 16 and 17 year olds only (at the time of conviction) to perform unpaid work in the community.

Intensive fostering requirement: this will only be imposed if the offence was imprisonable and the court feels the offence is 'so serious' that a custodial sentence would be appropriate. For a period specified in the order the offender must reside with a local authority foster parent. It must include a supervision requirement.

Intensive supervision and surveillance: this will only be imposed if the offence was imprisonable and the court feels the offence is 'so serious' that a custodial sentence would be appropriate. The order must include supervision; curfew; electronic monitoring; and activity of more than 90 days but not more than 180 days (known as an 'extended activity' requirement).

4. From Youth to Adulthood

Warning:

Young people continue to mature well into their 20s – source father of a 19-year old girl.

5. Safeguarding children

Nothing is more important than children's welfare. Children who need help and protection deserve high quality and effective support as soon as a need is identified.

YOTs are multiagency teams responsible for the supervision of children subject to pre-court interventions and statutory court disposals. They are therefore well placed to identify children known to relevant organisations and agencies as being most at risk of offending and the contexts in which they may be vulnerable to abuse, and to undertake

work to prevent them offending or protect them from harm. YOTs should have a lead officer responsible for ensuring safeguarding is embedded in their practice.

Working Together to Safeguard Children A guide to inter-agency working to safeguard and promote the welfare of children, July 2018

6. Desistance approaches

Desistance is the process of abstaining from crime amongst those who previously had engaged in a sustained pattern of offending.

Building positive relationships with children and young people; engagement, a listening ear, motivation and encouragement.

Realism; desistance is a process, a journey and lapses/relapses are to be expected. How these are dealt with is, therefore, critical.

Recognising that language is important; labelling children and young people (for example as ‘young offenders’) can confirm offending identities.

Using custody sparingly; custody seriously limits future life chances and opportunities.

Personalisation; the process or desistance will be different from young person to young person – one size does not fit all.

Recognition of the significance of social contexts and the need to work with them; family, school, peers, community and work.

Promoting redemption; recognising and rewarding attempts to give up crime; encouraging and confirming positive change; using restorative approaches.

Creating opportunities for change and integration; the experience of being a part of (adult) society; rewarding constructive activities.

Děťští vrazi, pachatelé, nebo oběti?

PhDr. Ludmila Mrkvicová

Vražda je nejzávažnějším trestným činem.

Máme-li zkoumat vraždy, kterých se dopustily děti, pak se zaměříme na:

- osobnost pachatele,
- rodinné zázemí,
- sociokulturní faktory, které vedou ke zvýšené agresivitě.

Jde tedy o:

- nedostatek kladných citových vazeb,
- emoční deprivaci,
- hrubé agresivní prostředí v rodině,
- schvalování agrese,
- podceňování,
- ponižování.

Agresivita je vlastnost, která je společná zvířatům i lidem.

Jde o útoky, násilí a destrukci.

Je to záměrné chování, jehož cílem je ublížit druhému.

Agrese je podmíněna jednak vrozenými biologickými faktory, ale i sociálními.

Za určitých okolností může významnou roli hrát úzkost.

Znalci zkoumají vztah mezi pachatelem a obětí.

Agresivní jedinci

- mají tendence přičítat hostilní motivy jiným.
- jsou bezohlední.

- necítí vinu.
- jsou neschopní empatie.
- bezcitní.
- otrlí.

Při agresivním chování hodnotíme

- motivaci,
- schopnost pochopit následky,
- schopnost ovládat se.

Sociálně maladaptivní chování

- neschopnost souhry s vrstevníky,
- obtížná komunikace s dospělými,
- šaškování, negativismus,
- agresivita,
- poruchy chování,
- delikvence.

Socializovaná porucha chování

- zapojení do skupiny přibližně stejného věku s určitým přátelstvím, rituály a strukturou organizace,
- obtížné respektování autorit,
- negativní vztah ke škole, záškoláctví, krádeže s druhými, přečiny s partou,
- nesocializovaná porucha chování.

Porucha chování samotářského agresivního typu:

- agresivita k lidem, ke zvířatům,
- rvačky, vydírání, násilnosti, hrubost,
- krutost, konfrontace s obětí,
- opouštění domova v noci, útěky z domova,
- záškoláctví, zakládání ohňů, vandalismus, trestná činnost.

Disharmonický vývoj osobnosti

- impulzivita, iritabilita,
- explozivita, agresivita,
- anetičnost, sobeckost,
- nepřátelskost, nedůvěřivost,
- snaha po sebeprosazení, nepodléhání autoritě, uvolnění z konvencí.

Rizikové faktory

- poruchy chování rodičů,
- antisociální a kriminální chování rodičů,
- nezaměstnanost,
- alkoholismus,
- rozpad rodiny,
- rodiny s velkým počtem členů.

Anetický postoj

- citová chladnost a nulová empatie,
- nevytváření morálních principů,
- výrazný egocentrismus,
- zaměření na okamžité uspokojení potřeb,
- hrubý až krutý vztah k lidem a zvířatům.

Postavení dítěte jako zvlášť zranitelné oběti trestného činu v připraveném řízení trestním

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Zvláštní význam z hlediska ochrany oprávněných zájmů dětí má zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů, který byl do českého právního řádu vložen především proto, aby bylo narovnáno do té doby asymetrické postavení práv obviněného a poškozeného v trestním řízení. Ve vztahu k trestnímu řádu se jedná o právní předpis *lex specialis*.

Záměrem zákonodárce bylo především dosáhnout toho, aby oběť trestného činu přestala být pojmána jako pouhý objekt trestního řízení a zdroj informací a byla posílena její práva neprocesního charakteru, zahrnující především:

- respektování její důstojnosti,
- právo na poskytování a přijímání informací,
- právo být ve své věci orgány činnými v trestním řízení slyšena,
- právo na peněžitou pomoc,
- usnadnění přístupu ke komplexní odborné pomoci.

Zákon o obětech významně rozšířil práva poškozeného v trestním řízení, v postavení oběti trestného činu tak, že:

- byla vymezena práva oběti jako subjektu zvláštní péče ze strany státu.
- byl upraven způsob poskytování peněžité pomoci obětem ze strany státu.
- byl stanoven právní základ spolupráce, stát s organizacemi poskytující obětem trestných činů pomoc (<http://portal.justice.cz/justice2/uvod/uvod.aspx>).
- zákonem o obětech trestných činů byla rozšířena kategorie dětských obětí (poškozených v trestním řízení). Do kategorie „dítě“ jsou aktuálně zahrnuty osoby ve věku do 18 let.
- stalo se tak na základě důsledné implementace Úmluvy o právech dítěte do české národní právní úpravy.

- zákon o obětech trestných činů rovněž zahrnul dětské oběti do kategorie zvláště zranitelných obětí, kterým zákonodárce oběti přiznává nadstandardně citlivé a starostlivé zacházení.

Úmluva o právech dítěte byla implementována do českého právního řádu Sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., pojem dítě viz část I. článek 1.

§ 126 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoníku,

§ 2/odst. 4 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Zákon o obětech vymezuje dvě základní kategorie obětí, a to oběti přímé a nepřímé, a dále zavádí kategorii zvláště zranitelné oběti.

Přímou obětí je „fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma, nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil“.

Nepřímou obětí je osoba, již byla způsobena újma tím, že oběť přímá v důsledku spáchání trestného činu zemřela. Nepřímou obětí může být taxativně vymezený okruh osob, zejména příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel, registrovaný partner nebo druh, pokud je osobou blízkou.

Zákon o obětech trestných činů, v ustanovení § 2 odst. 4, zařazuje pod pojem „zvláště zranitelná oběť“:

- dítě,
- osobu vysokého věku nebo postiženou fyzickým, mentálním nebo psychickým handicapem, případně smyslovým poškozením,
- oběť trestných činů obchodování s lidmi a teroristického útoku...,
- oběť trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti... pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob... spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, jde o zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah
- k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.

Kromě práv, která zákon zaručuje všem obětem trestných činů, mají zvláště zranitelné oběti určitá speciální práva:

- právo na bezplatnou odbornou pomoc (*psychickou, sociální, právní*),
- právo na zabránění kontaktu s pachatelem (*anonymní svědek, krátkodobá ochrana, vykazání osoby násilné ze společného bydlíště*),
- právo na ochranu při výslechu nebo podání vysvětlení (*speciální zacházení s dětmi*),

- právo na zastupování zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu (*pouze advokát*).

Postup v přípravném řízení (trestním) je upraven tak, že je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší 18 let o okolnostech, jejichž oživování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj, je třeba výslech provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat.

K výslechu se přibere orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu.

Otázky lze klást osobě mladší než osmnáct let pouze prostřednictvím orgánů činného v trestním řízení.

Viz § 102 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (*trestní řád*)

PŘEHLED SPECIÁLNÍCH VÝSLECHOVÝCH MÍSTNOSTÍ

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže požaduje, aby soudci, státní zástupci, příslušníci policejních orgánů a úředníci Probační a mediační služby působící v trestních věcech mládeže měli zvláštní průpravu pro zacházení s dětmi.

Viz § 3 odst. 8 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Při předávání prvotní informace dítěti mladšímu 15 let je jako zvláště zranitelné oběti třeba, vzhledem k jeho omezené způsobilosti k právním úkonům, poučit vždy také jeho zákonného zástupce nebo osobu odpovědnou za jeho výchovu.

Viz § 8 odst. 2, 4 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Dítě mladší 15 let lze k procesnímu úkonu předvolat prostřednictvím

- jeho zákonného zástupce,
- orgánu sociálně-právní ochrany dětí,
- soudem ustanoveného opatrovníka.

Procesní úkony s dětmi ve věku do 15 let v přípravném řízení trestním nelze provádět v době mezi 22. až 6. hodinou, a to s výjimkou úkonů neodkladných nebo neopakovatelných, především u zločinů – v případech nebezpečí z prodlení.

Pokud je nutno z důvodu nebezpečí z prodlení dítě předvést policejní asistenci, je nutné, aby se jednalo o specialisty v civilním oděvu a s využitím automobilu bez označení příslušnosti k policii.

Pokud se jedná o výslech prováděný v době, kdy ještě není zahájeno trestní stíhání konkrétní osoby, je nutno navrhnout státnímu zástupci, aby se podle § 158a trestního řádu výslechu zúčastnil soudce jako garant zákonnosti provedení neodkladného úkonu.

Kromě práv, která připisuje zákon všem obětem trestných činů, mají zvláště zranitelné oběti určitá speciální práva:

- právo na bezplatnou odbornou pomoc,
- právo na zabránění kontaktu s pachatelem,
- právo na ochranu při výslechu nebo podání vysvětlení,
- právo na zastupování zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu.

Právo na bezplatnou odbornou pomoc

Zvláště zranitelná oběť může požádat subjekty uvedené v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů (viz webové stránky JUSTICE) o bezplatné poskytnutí pomoci. To se netýká dětí, které jsou oběťmi trestného činu zanedbání povinné výživy (v důsledku neplacení výživ-

ného), pokud tím nevzniklo nebezpečí nouze nebo trvale nepříznivý následek.

Odbornou pomocí se rozumí

- psychologické poradenství (cílem je pomoci oběti zorientovat se v problému a najít vhodné prostředky k jeho zvládnutí),
- sociální poradenství (zejména poskytování informací směřujících k řešení nepříznivé sociální situace podle § 37 *zákona o sociálních službách*),
- právní pomoc (za úplaty poskytují pouze advokáti).

Právo na zabránění kontaktu s pachatelem

Ve všech stádiích trestního řízení lze požádat, aby při prováděných úkonech byla přijata opatření k zabránění přímého kontaktu oběti s pachatelem (nebo osobou, kterou označí za pachatele).

Jestliže se jedná o zvláště zranitelnou oběť, policie nebo jiný příslušný orgán je povinen vyhovět, pokud to nevyklučuje povaha prováděného úkonu.

Přímým kontaktem přitom není vizuální kontakt za využití audiovizuálního zařízení nebo rekognice pachatele za pomoci jednosměrného zrcadla, které neumožňuje vzájemné pozorování.

Institut vykázání z obydlí.

Oznámení o propuštění nebo útěku obviněného.

Nárok na bezplatnou pomoc zmocněnce advokáta

Nárok na bezplatnou pomoc zmocněnce advokáta případně nárok na pomoc za sníženou odměnu může být přiznán poškozenému, který je zvláště zranitelnou obětí a osvědčil, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady vzniklé s přibráním zmocněnce.

Poškozenému, který je mladší 18 let (pokud nejde o oběť trestného činu zanedbání povinné výživy dle § 196 trestního zákoníku) je bezplatná právní pomoc zmocněncem poskytnuta i bez doložení skutečnosti, že nemá dostatek prostředků.

Výslech zvlášť zranitelné oběti

V případě výslechu zvlášť zranitelné oběti je nutno vyhovět žádosti o určité osobnostní předpoklady vyslyšajícího policisty nebo policistky.

V policejně kriminalistické praxi mohou nastat skutečnosti, kdy bude pro policii nesnadné v relativně krátkém čase zajistit výslech provedený osobou požadovaných osobních vlastností, protože policista nebo policistka musí splňovat odborné a osobnostní požadavky (znalosti, zkušenosti, dovednosti a profesní návyky).

Těchto specialistů je v řadách policie limitované množství. Pokud není možno vyhovět, je nutno buď úkon odložit, nebo to s konkrétním zdůvodněním poznamenat do protokolu.

Násilné trestné činy

- vražda (§ 140),
- usmrcení lidského plodu (§ 159–162),
- zabití (§ 141),
- usmrcení z nedbalosti (§ 143),
- opuštění dítěte (§ 195),
- únos (§ 200),
- loupež (§ 173),
- ublížení na zdraví (§ 145, 146, 146a),
- násilí a vyhrožování proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352),
- braní rukojmí (§ 174),
- nebezpečné vyhrožování (§ 353),
- nebezpečné pronásledování (§ 354),
- vydírání (§ 175),
- omezování a zbavení osobní svobody (§ 169, 170, 171),
- porušování domovní svobody (§ 178),
- týrání svěřené osoby (§ 198),
- týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199),
- útisk (§ 177),
- zavlčení (§ 172).

Mravnostní trestné činy:

- znásilnění (§ 185),
- sexuální nátlak (§ 186),
- pohlavní zneužívání (§ 187),
- výtržnictví s prvky exhibicionismu (§ 358),
- ohrožování mravnosti (§ 191),
- ohrožování pohlavní nemocí (§ 155),
- šíření nakažlivé lidské nemocí (§ 152, 153),
- kuplířství (§ 189),
- soulož mezi příbuznými (§ 188),
- obchodování s lidmi (§ 168),
- prostituce ohrožující mravní vývoje dětí (§ 190),
- výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (§ 192),
- zneužití dítěte k výrobě pornografie, (§ 193),
- účast na pornografickém představení (§ 193a),
- navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b),
- dvojí manželství (§ 194).

Týrání svěřené osoby § 198

- (1) *Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.*
- (2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*
 - a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zolášť surovým nebo trýznivým způsobem,*
 - b) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
 - c) *spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
 - d) *páchá-li takový čin po delší dobu.*

Pohlavní zneužití § 187 tr. zákoníku

- (1) *Kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.*
- (2) *Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let svěřeném jeho dozoru, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.*

Zanedbávání dítěte

O zanedbávání dítěte se z hlediska syndromu CAN jedná tam, kde jsou závažným způsobem poškozována základní práva dítěte nejen chránící ho proti násilí a pohlavnímu zneužívání, ale rovněž chránícího jeho právo na:

- přiměřenou výživu,
- zdravotní ochranu,
- hygienu,
- správnou výchovu,
- kulturní potřeby.

Povinnost péče o dítě vyplývá především ze zákona o rodině, zákona o sociálně právní ochraně dětí, zákona o zdravotních službách, školského zákona a dalších.

zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách

zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon

Syndrom CAN „*Child Abuse and Neglect*“ označuje jev týrání, zneužívání a zanedbávání dětí. Týráním dítěte se má na mysli jeho týrání jak fyzické, tak i psychické a zneužívání dětské (otrocké) práce.

Syndrom CSA (*Child sexual abuse*) označuje jev sexuálního zneužívání dětí.

Syndrom CSEC (*Commercial Sexual Exploitation of Children*) označuje jev komerčního sexuálního zneužívání dítěte, zejména k dětské prostituci a výrobě dětské pornografie.

Nepřekážení trestného činu § 367

(1) Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin vraždy (§140), zabití (§141), těžkého ublížení na zdraví (§145), mučení a jiného nelidského a krutého zacházení ... znásilnění (§185), pohlavního zneužití (§187), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§193), týrání svěřené osoby (§198),...kdo spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta; stanoví-li tento zákon na některý z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

Neoznámení trestného činu § 368

(1) Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal trestný čin vraždy (§140), těžkého ublížení na zdraví (§145), mučení a jiného nelidského a krutého zacházení (§ 149), obchodování s lidmi (§168)... zneužití dítěte k výrobě pornografie (§193), týrání svěřené osoby (§198), a takový trestný čin neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu nebo místo toho, jde-li o vojáka, nadřízenému, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta; stanoví-li tento zákon na některý z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

§ 55 odst. 2 trestního řádu

Utajení podoby a totožnosti svědka (oběti nebo oznamovatele) trestného činu

Nasvědčují-li zjištěné okolnosti tomu, že svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědeckvých zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv, a nelze-li ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem, orgán činný v trestním řízení učiní opatření k utajení totožnosti i podoby svědka; jméno a příjmení a jeho další osobní údaje se do protokolu nezapisují, ale vedou se odděleně od trestního spisu a mohou se s nimi seznamovat jen orgány činné v trestním řízení v dané věci.

Krátkodobou ochranu osob může policie poskytnout v odůvodněných případech zejména osobě, které zřejmě hrozí újma na životě, zdraví nebo jí hrozí jiné vážné nebezpečí.

Krátkodobá ochrana osob může být v odůvodněných případech poskytnuta rovněž osobám blízkým osobě, které zřejmě hrozí újma na životu, zdraví nebo jiné vážné nebezpečí.

Krátkodobá ochrana osoby

Krátkodobou ochranou osoby se rozumí opatření zahrnující

- fyzickou ochranu,
- dočasnou změnu pobytu osoby,
- použití zabezpečovací techniky,
- poradensko-preventivní činnost.

Viz ust. § 50 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR a Žávaný pokyn policejního prezidenta č. 11/2011.

Pátání policie po pohřešovaném dítěti (pátrací akce) musí být zahájena bezprostředně po oznámení (Dítě v ohrožení):

- jestliže se vzhledem ke svému věku může stát obětí nešťastné náhody,
- nemá přístup k životu potřebným lékům,
- je prokazatelně psychicky nebo fyzicky hendikepované,
- pokud se stalo obětí únosu,
- jestliže únosce trpí duševním onemocněním nebo je labilní s nepředvídatelným chováním,
- existují zjevné známky použitého násilí při únosu.

25. května (1983)

Ročně se v Česku ztratí tisíce dětí. Každý den kolem dvaceti. Drtivou většinu policie vypátrá do druhého dne, nebo se vrátí samy. Případně policie zjistí, co se s nimi stalo. Některé z nich se ale nepodaří najít ani po letech.

Práce policejních krizových interventů

V roce 2010 Policie ČR vytvořila novou policejní službu pro pomoc obětem trestných činů, v krajích začala sestavovat týmy odborníků – policejních psychologů a vyškolených policistů interventů, kteří pomáhají lidem v prvních hodinách po stresující události, zejména po závažném trestném činu.

Policejní krizoví intervenenti jsou zařazeni v běžném výkonu služby. Vyjíždějí nejen k násilným trestným činům, ale rovněž k dopravním nehodám, sebevraždám, úrazům a dalším krizovým událostem.

K mimořádným událostem intervenenti vyjíždějí v rámci takzvané pohotovosti, nebo jsou odvoláváni přímo ze svého pracoviště.

Bezprostředně po tragické události musí zvládnout náročné a složité situace a být emocionální oporou pro oběti nebo pozůstalé, prostředníkem mezi nimi a vyšetřovatelem.

Rovněž podle potřeby řeší praktické záležitosti, například jak to říct dětem, jak vyřešit pohřeb, kdo vyvenčí psa...

Látkové postavičky, sluníčka nebo dřevěná autíčka mají k dispozici členové intervenčního týmu moravskoslezské policie, kteří na místech závažných událostí poskytují psychologickou pomoc.

Hračky jim mají usnadnit navázání kontaktů s dětmi. Ty se nacházejí až u třetiny případů, kde intervenenti zasahují.

Děti jsou nejen oběťmi, ale také svědky rodinných tragédií nebo ožastnky nehod, při kterých zemřel někdo z jejich blízkých.

Související právní předpisy

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

zákon 273/2008 Sb., o Policii České republiky

zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Sexuální násilí páchané na dětech a jeho specifika

pplk. Mgr. Martina Petrovičová

Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je soubor vybraných trestných činů, kdy z obecného pohledu pachatelé útočí na základní hodnoty člověka, na jeho život a zdraví (např. ublížení na zdraví, vražda), často také na lidskou důstojnost a svobodu rozhodování (např. loupež, vydírání, sexuálně motivované trestné činy).

Formy násilí

- fyzické, sexuální
 - psychické
 - ekonomické
- PČR vede trestní řízení, prověřuje, věnuje se také prevenci.

Postavení dětských obětí v trestním řízení

- osoby mladší 18 let,
- poškození, zvláště zranitelné oběti,
Zákon č. 45/2013 Sb., O obětech tr. činů ... (některé §§ se dotýkají i zdravotníků – zejména poskytování informací při prvotním setkání s obětí)

PČR:

- specialisté,
- systém vzdělávání policistům,
- zvláštní přístup k dětem (zákonné normy, psychologické poznatky),
- systém speciálních výslechových místností a pomůcek.

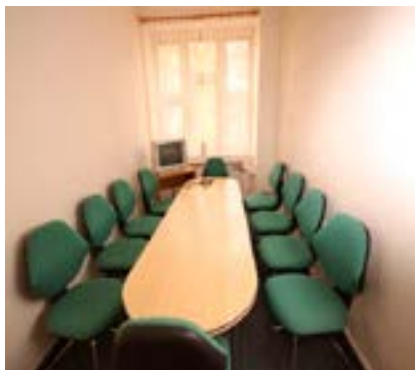
Speciální výslechové místnosti

Účelem je snaha o zabránění sekundární viktimizaci obětí. Jedná se o speciálně vybavené místnosti určené zejména pro výslech dětských obětí a dalších zvláště zranitelných obětí. Jedná se o dvě místnosti, které jsou propojeny technikou (kamery, mikrofony, PC). Jedna místnost je vybavena nábytkem tak, aby připomínala domácí prostředí, druhá je technickou místností pro on-line přenos výslechu. Ve výslechové místnosti je s dítětem pouze vyslyšající, výjimečně může být přítomna osoba důležitá pro provedení výslechu (rodič, psycholog). V technické místnosti jsou ostatní osoby, které mají právo u výslechu být např. soudce, státní zástupce, obviněný, obhájce, znalec.

Výslechová místnost

Technické místnosti

Jája a Pája

Ostatní příbuzní

Pachatelé násilné trestné činnosti páchané na dětech

Dětsí pachatelé

Osoby mladší 15 let nejsou trestně odpovědné, policie „čin jinak trestný“ prověří a zadokumentuje, následně odkládá, věc je dále řešena mimo trestní řízení.

Mladiství (osoby ve věku 15–18 let) – trestní řízení je proti nim vedeno dle speciální zákonné normy č. 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.

Škála těchto násilných činů je široká, přestupky i brutální napadení. Jednotlivé útoky, ale i útoky opakované a dlouhodobé, výjimečně patologičtí, často s poruchami osobnosti či sami deprivováni z vlastních rodin.

Dospělí pachatelé

1. Osoby blízké (rodina, další osoby, ke kterým si děti vytvoří vztah)
 - nejčastějšími pachateli,
 - generační násilí,
 - uspokojování vlastních potřeb (sexuální násilí),
 - děti jako nástroje boje mezi partnery (!!! i vymyšlená trestní oznámení),
 - výjimečně patologie.
2. Osoby bez blízkého vztahu k oběti
 - často poruchy osobnosti,
 - hmotný zisk,
 - alkohol, drogy.

Násilí v rodinách

- častá latence (domácí násilí i jiné formy),
- pozdní oznámení.

Děti mají těžší postavení, protože útok je veden osobou blízkou, vztah k pachateli jim znesnadňuje se odpoutat od útočníka (emociální vazby, závislosti, často nechápou smysl takového jednání, pocity viny)

a zabraňuje jim zamezit případnému opakování činu (fyzická převaha, osoba rodiče je pro ně autoritou).

Kazuistika – sexuální + fyzické násilí, generační násilí, chyběla mezi-resortní spolupráce (OSPOD, lékaři).

Rodinná a sociální anamnéza

Rok 2012 – sociálně slabá rodina – negramotný otec, dlouhodobě bez zaměstnání, s 9 dětmi (dvě dívky, sedm chlapců), ve věku 1–14 let, matka dětí zemřela v prosinci 2011.

Nová přítelkyně otce podala trestní oznámení, bylo zahájeno prověřování vůči nejstaršímu (tehdy 14letému synovi, v době spáchání nebyl trestně odpovědným), následně umístěn do výchovného ústavu a byla mu nařízena ochranná výchova.

Rok 2013 – Od rodiny odešla přítelkyně otce, další syn utekl z domova pro neshody s otcem, byl umístěn do dětského domova. Ze sociálních důvodů byly i ostatní děti na několik měsíců umístěny do ústavní péče, již tehdy byly všechny děti sociálně i vývojově zanedbané, u jedné z dcer nebyla dodržována dieta při celiakii, děti neznaly základní hygienické návyky. Ke konci roku děti opět vráceny do péče otce.

Rok 2014 – Učitelka jedné ze sester se obrátila na PČR s tím, že se jí tato svěčila, že je doma znásilňována staršími bratry.

Nové prověřování, kdy po výsleších obou dcer byla z podnětu PČR soudem všem dětem okamžitě nařízena ústavní výchova. Z dalšího vyšetřování vyplynulo, že obě sestry byly znásilňovány bratry, kteří zůstávali v péči otce.

Další pachatelé

Již od počátku prověřování v této rodině existovalo podezření na zneužívání dětí ze strany dospělých osob, kdy zpočátku se nedařilo toto podezření podpořit důkazně.

Teprve později, v době, kdy děti byly umístěny v ústavních zařízeních a byly izolovány od otce, kterého se bály, promluvily o tom, že sexuální násilí na nich páchal i jejich biologický otec a také strýc. Vyšetřování bylo následně rozšířeno i vůči těmto osobám.

Kriminální anamnéza

Pachatel, otec dětí – V době od smrti manželky (prosinec 2011) do roku 2015 znásilňoval své děti (dvě dcery, tři nejmladší syny a jednoho ze starších synů).

Pachatelé, starší synové – tři nejstarší synové znásilňovali své mladší sestry a bratry v době po smrti matky (prosinec 2011) do června 2015.

Pachatel, strýc – V období let 2005–2011 při návštěvách rodiny znásilňoval anebo pohlavně zneužíval děti v rodině (tři starší bratry a dvě sestry), znal věk svých obětí, děti se ho bály, neodporovaly jeho jednání, strýc jim dával úplatou drobné dárky a sladkosti. Matka i otec dětí pravděpodobně o sexuálních praktikách strýce věděli a nijak nezasáhli.

Osobní anamnéza obětí

Z psychologických vyšetření dětí v roce 2015 vyplynulo zanedbávání všech dětí jak ve výchově, tak v nedostatečné stimulaci jejich rozvoje v rámci původní rodiny, ale také v dalších oblastech. Kromě sexuálního zneužívání zjištěno i nepřiměřené fyzické týrání dětí otcem. Nálezy psychického stavu všech dětí v souladu s poznatky současné psychopatologie ukázaly, že jednání jejich otce i strýce ovlivnilo poruchy jejich chování, které se u většiny dětí v době provedení vyšetření (2015) projevovaly a negativně ovlivnily jejich celkový vývoj.

Oba dospělí pachatelé naprosto fatálním způsobem porušili zájem společnosti na nerušeném vývoji těchto dětí a jejich věku, přiměřeném vývoji zejména v sexuální oblasti, svým jednáním narušili u poškozených dětí důstojnost v intimní oblasti. Takto rozsáhlé zneužívání nezletilých příbuzných, navíc za situace, kdy ostatní děti přihlížely jejich počínání, zanechalo na osobnostech poškozených trvalé psychické následky.

V letech 2015 a 2018 proběhl průzkum na této konkrétní kazuistice, jehož výsledky ověřily tvrzení odborníků a studie o tom, že sexuální a fyzické násilí způsobuje obětem dlouhodobé následky, zejména pokud trvá delší dobu a je páčáno osobami blízkými. Byly ověřeny také názory, které uvádějí, že trauma incestu vede k předčasné sexualizaci obětí, kdy u chlapců a dívek má ale odlišnou podobu, která souvisí s historickými vzorci mužské a ženské identifikace. Podle názorů odborníků dochází u chlapců ke zvýšení agresivity a k explicitnímu sexuálnímu chování, vzniká zde riziko incestu vůči mladším sourozencům. U dívek se objevují

pocity, že jsou za zneužívání zodpovědné, a následně se často chovají promiskuitně a prostituuji.

U všech dětí je do současné doby patrný vliv emocionální deprivace, stále se u nich projevuje předčasně sexualizované chování (u chlapců pokusy o znásilnění dalších dívek i vlastních sourozenců, u děvčat každodenní masturbace) a další poruchy chování jako agresivní sklony (většina z posuzovaných dětí se chová agresivně ke svému okolí, dva z chlapců se dokonce dopustili loupeže s nožem), u dvou chlapců přetrvává neorganická enkopréza a u dalších úzkostné poruchy, sebepoškozování, poruchy příjmu potravy. Všechny děti v současné době trpí psychickými problémy a kromě nejstaršího syna jsou léčeny psychiatrickými léky.

Meziresortní spolupráce

Násilí, byť v jakékoliv formě, nesmí být tolerovanou normou společnosti!

- meziresortní spolupráce na všech úrovních,
- osvěta jako prevence,
- nebudme lhostejní

Specifika řízení před trestním soudem z hlediska ošetření potřeb dětské oběti

JUDr. Tomáš Durdík

Vymezení pojmů a statistika

- vymezení pojmu „dítě“ jako jedné z kategorie obětí TČ Metodikou MSp pro vyplňování statistických listů obecnými soudy a státními zastupitelstvími (= osoby ve věku do 18 let),
- počet dětí jako obětí TČ v celé ČR (dle údajů MSp sledovaných od roku 2012) = cca 30 % až 40 % z celkového počtu obětí za rok.

Dítě jako poškozený a oběť trestného činu

- v řízení před soudem automatický status zvláště zranitelné oběti (§ 2 odst. 4 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech TČ),
- = toliko z důvodu nízkého věku (bez ohledu na charakter spáchaného TČ a osobní poměry dítěte, resp. další okolnosti zvyšující riziko vzniku druhotné újmy),
- = automatické zajištění vyššího komfortu práv

Specifika trestního řízení, je-li poškozeným dítě

- přípravné řízení (nutná fyzická účast dětské oběti u vybraných úkonů) × řízení před soudem (dětská oběť se jej mnohdy fyzicky neúčastní),
- naplnění principů Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU a zákona č. 45/2013 Sb., o obětech TČ (tj. zohlednění zájmů dítěte, prevence působení druhotné újmy apod.),

- v ČR odpovídající úroveň právního prostoru pro ochranu zájmů dětských obětí (v řízení před soudem).

Zvláštní úprava výsledku osob mladších 18 let v postavení svědka (§ 102 odst. 1, 2 TŘ)

- povinná účast OSPOD nebo jiné osoby mající zkušenosti s výchovou mládeže po celou dobu výsledku × jiné postavení než v řízení proti mladistvému,
- následný výslech této osoby jako svědka (ke správnosti a úplnosti zápisu, způsobu provedení výsledku, ke způsobu, jímž dítě vypovídalo) × její výslech nemůže nahradit obsah svědecké výpovědi nezletilého,
- nejde o automatický postup OČTŘ pro výslech každé osoby mladší 18 let!
- u HL lze protokol provedený podle § 102 odst. 1 TŘ přečíst (přehrát obrazový a zvukový záznam o výsledku) i bez souhlasu procesních stran,
- silnější role soudu × menší vliv procesních stran na způsob provedení tohoto důkazu než ve vztahu k dospělým svědkům,
- důraz na kvalitu výsledku dětského svědka v PŘ (tak, aby nemusel být v pozdějších fázích TŘ opakován),
- v případě osobního výsledku u hlavního líčení důsledné zvážení možnosti výsledku dítěte v nepřítomnosti obžalovaného, popř. s využitím videokonferenčního zařízení (z oddělené místnosti pro utajené svědky),
- lze i bez žádosti oběti,
- + vhodnost vyloučení veřejnosti po dobu výsledku dítěte,
- + důraz na zachování zákazu jakéhokoli zveřejňování informací umožňujících zjištění totožnosti poškozeného mladšího 18 let × veřejné vyhlášení rozsudku,
- = prostor pro naplnění zákonného požadavku na šetrný a ohleduplný přístup k oběti, respekt k jejím potřebám a zájmům, prevence vzniku druhotné újmy,
- = naplnění základní zásady TŘ (tj. vedení řízení s potřebnou ohleduplností k poškozenému a při šetření jeho osobnosti = § 2 odst. 15 TŘ),
- vždy účast zákonného zástupce, popř. kolizního opatrovníka + častější využití zmocněnce,

- automatické právo na bezplatnou právní pomoc zmocněncem (tj. bez ohledu na charakter TČ (vyjma zanedbání povinné výživy), majetkové poměry dítěte a (ne)uplatnění nároku na náhradu škody),
- = snazší naplnění požadavku na srozumitelnost a přiměřenost při plnění poučovací povinnosti ze strany OČTŘ.

Zvážit posílení ochrany dětské oběti:

- využitím předběžných opatření v průběhu trestního stíhání (zejména zákazu styku obviněného s poškozeným dítětem či zákazu vstupu obviněného do společného obydlí užívaného s poškozeným dítětem a jeho bezprostředního okolí),
- návazností přiměřených omezení a přiměřených povinností (po skončení trestního stíhání) stanovených v souvislosti s ukládáním tzv. alternativních trestů.

Skutečnost, že se pachatel TČ dopustil na dítěti, může být:

- obecnou přitěžující okolností podle § 42 písm. h TZ (stejně jako těhotné ženy, osoby blízké, nemocné, zdravotně postižené, vysokého věku nebo nemohoucí)
- zákonným znakem samostatné skutkové podstaty
např. TČ svěřeni dítěte do moci jiného podle § 169 TŽ; pohlavní zneužití podle § 187 TŽ (ochrana dětí mladších 15 let); výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií podle § 192 TŽ; zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TŽ; opuštění dítěte nebo svěřené osoby podle § 195 TŽ; týrání svěřené osoby podle § 198 TŽ; únos dítěte nebo osoby stížené duševní poruchou podle § 200 TŽ; ohrožování výchovy dítěte podle § 201 TŽ; svádění k pohlavnímu styku podle § 202 TŽ; podávání alkoholu dítěti podle § 204 TŽ
- okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby
(např. TČ znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. b) TŽ; sexuální nátlak podle § 186 odst. 1, 3 písm. a) TŽ; nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1, 2 písm. b) TŽ; nebezpečné pronásledování podle § 354 odst. 1, 2 písm. a) TŽ + zvýšená ochrana dětí mladších 15 let (např. u TČ vraždy podle § 140 odst. 1, 2 písm. c) TŽ; zabití podle § 141 odst. 1, 2 písm. c) TŽ; těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 2 c) TŽ; ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. b) TŽ; ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 1, 4 písm. c) TŽ; mučení a jiné nelidské a kruté zacházení podle § 149 odst. 1, 3

písm. b) TŽ; znásilnění podle § 185 odst. 1, 3 písm. a) TŽ; sexuální nátlak podle § 186 odst. 1, 5 písm. a) TŽ; svádění k pohlavnímu styku podle § 202 odst. 1, 2 písm. a) TŽ; nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. d), odst. 3 písm. d) TŽ; šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, 2 písm. b) TŽ; výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem podle § 288 odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. c) TŽ)

- = projev zájmu společnosti na zvýšené ochraně osob mladších 18 let v případě páchané TČ.

Představení kampaně Say No! / Řekni Ne! – online sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí

kpt. PhDr. Růžena Randáková, Ph.D.

Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky (NCOZ) se zapojila do celoevropské preventivní kampaně s názvem „Say No!“, která je zaměřená na zvyšování povědomí a posílení mechanismů hlášení a podpory v reakci na hrozbu online sexuálního nátlaku a vydírání dětí.

Kampaň s názvem #SayNo! (Řekni Ne!) spustil v polovině roku 2017 Evropský policejní úřad Europol varující před znepokojivým rychlým nárůstem počtu případů sexuálního nátlaku a vydírání dětí v online prostředí.

Online sexuální nátlak a vydírání je jedním z nových kriminálních jevů, které s sebou přináší digitální éra. Týká se nejen dospělých, ale i nezletilých dětí. Díky rozmachu technologií, rostoucímu přístupu k internetu i široké dostupnosti mobilních zařízení je páčání takové trestné činnosti čím dál snadnější.

Existují převážně dva hlavní motivy dospělých pachatelů pro páčání této trestné činnosti na nezletilých. Předmětem jejich zájmu je buď získání materiálu (fotografií případně videa zobrazujícího dítě), či osobní setkání se sexuálním podtextem, nebo jsou to zájmy ekonomické, kdy je cílem finanční prospěch z následného vydírání.

Neměla by se podceňovat osobní a psychická daň, kterou oběti tohoto trestného činu zaplatí. Jsou známy případy, kdy se děti, jež se staly oběťmi tohoto trestného činu, uchýlily k sebepoškození, vykazovaly sebevražedné sklony nebo spáchaly sebevraždu. Mnoho případů online nátlaku a vydírání dětí na internetu není vůbec hlášeno. Důvodem je fakt, že se oběti stydí za materiály poskytnuté pachateli, nebo si vůbec neuvědomují, že se staly oběťmi trestného činu. Terčem online útoků se stávají oběti již od sedmi let věku.

Kampaň zahrnuje krátký film dostupný ve všech jazycích Evropské unie, který pomáhá lidem rozpoznat potenciálně rizikový kontakt, resp. komunikaci vedoucí k sexuálnímu nátlaku a vydírání, poskytuje online preventivní rady a upozorňuje na důležitost nahlásit takové závadové jednání kompetentním orgánům.

Děti stále více využívají internetové prostředí pro komunikaci a formování vztahů a tento fakt by měl být považován za přirozenou součást jejich vývoje. Nicméně naší společnou odpovědností je poučit děti o hrozbách, se kterými se mohou setkat a rovněž je chránit tak, aby pro ně bylo internetové prostředí co možná nejbezpečnější.

Lidé online nemusí být těmi, za které se vydávají!

VIDEO „ŘEKNI NE!/Say No!“ v českém jazyce naleznete na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=UKvnhqSOr4g> či přímo na stránkách Policie ČR: <http://www.policie.cz/clanek/sayno.aspx>

Více informací o kampani Say No! / Řekni Ne! – online sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí včetně preventivního videa kampaně naleznete na <https://www.policie.cz/> v sekci Prevence (Akce a projekty) a na stránkách NCOZ v sekci Prevence.

Facka jako výchovný prostředek?

Úvahy o moci a bezmoci ve výchově

Mgr. Petra Michalová, DiS.

O čem budeme mluvit?

- o moci a bezmoci ve společnosti,
- o moci a bezmoci při výchově,
- o prevenci a přijetí odpovědnosti,
- o společenské diskusi a pokládání otázek,
- o zcitlivování k právům, nejen dětským.

Moc a bezmoc ve společnosti

- před rokem '89,
- po roce '89,
- společenská reflexe násilí,
- domácí násilí jako nový fenomén?

Moc a bezmoc v rodině

- proměna rodičovských přístupů,
- proměna rodičovských očekávání,
- rodičovské vzory generace X,
- rodiče mileniálové,
- nevychova,
- pozitivní rodičovství,
- respektovat a být respektován,
- dovychovat.

Vnímání a reflexe násilí se vyvíjí současně s vývojem pojetí lidských práv ve 20. a 21. století.

Tělesný trest versus týrání

- tělesný trest (Výbor OSN pro práva dítěte):
„Jakýkoli trest, ve kterém je fyzická síla použita a určena ke způsobení určitého, ať už jakkoli mírného stupně bolesti a nepohodlí.“

Občanský zákoník

§ 857

- (1) *Dítě je povinno dbát svých rodičů.*
- (2) *Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmto opatřením podřídit.*

§ 884

- (1) *Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.*
- (2) *Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.*

Odborníci versus atmosféra v ČR

Konsensus světových (a většiny českých) odborníků:

Fyzické tresty nefungují.

Většina pachatelů domácího násilí byla v dětství sama vystavena fyzickým trestům.

České republika:

Vysoká tolerance k tělesným trestům dětí.

Průzkum 2018 o vztahu Čechů k fyzickému trestání dětí:

Většina nepovažuje plácnutí přes zadek nebo facku za fyzický trest.

2/3 rodičů své děti fyzicky trestají.

Cílem není odebrání dětí

Cílem je ukázat rodičům, jak vychovávat jinak, bez tělesných trestů – motivace k pozitivnímu rodičovství.

Cílem není postih rodičů a už vůbec ne odebrání dítěte z rodiny (nejedná se o trestněprávní postih).

Moc a bezmoc ve vztahu k dětem ohroženým násilím

Celospolečenská diskuse? Kdo má být jejím nositelem?

Prevence a její místo v řešení násilí jako výchovného prostředku: kde leží hranice (mojí) odpovědnosti?

Dítě na prvním místě? – vědomě prožívané hodnoty jako součást prevence.

Zcitlivování k právům jedné skupiny není možné bez posunu ve vnímání lidských práv obecně – jsme na to připraveni?

Co ještě potřebujeme?

Jednou z hodnot, kterou ÚMPOD identifikoval jako svůj zdroj profesního přesvědčení, je Dítě na prvním místě.

Co je obsahem?

Ať je klientem kdokoliv, dítě je na prvním místě.

Je-li dítě na prvním místě, pak hájím-li jeho zájem, já jako profesionál jsem na prvním místě – neboť na nejlepším zájmu dítěte existuje (deklarovaná) společenská shoda.

To, že jsem na prvním místě, mě zkompetentňuje udělat to, co skutečně je v zájmu dítěte navzdory tomu, že tomu ostatní nemusejí rozumět, nebo s tím nejsou ve shodě.

Mojí oporou je, že dítě samo se neumí/nemůže bránit přesile dospělých, a já jsem tu od toho, aby bylo dítě slyšet.

Hájím-li zájem dítěte, pak je současně mým úkolem být dostatečně nízko (i fyzicky), abych skutečně porozuměla jeho potřebám a reagovala na to, zda je mu zima, nebo má strach, nebo je smutné – nikoliv proto, že jsem odborník, neřku-li odborník na děti, ale protože jsem člověk. Je

to kompetence lidská, která nás vede třeba k tomu, že z Titaniku zachraňujeme jako první ty nejslabší.

Někdy to znamená dělat věci nesystémově, poprvé, nevyzkoušeně.

Někdy to znamená konflikt hodnot.

Někdy to znamená také jít proti vlastnímu přesvědčení, dělat chyby, odpouštět si je a znovu hledat.

Sexuální zneužití – pachatelé a oběti

prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.

Pedofilie

- zaměření na objekty v prepubertálním věku, bez znaků dospívání
- efebofilie a hebefilie – zaměření na dospívající chlapce a dívky
- incestní problematika
- Westermarckův efekt
- pedagogicko-estetický komplex
- sublimace

Diagnostika deviací

- psychodiagnostika
- psychofyzilogická vyšetření: PPG – falopletysmografie
- anamnestický rozhovor

Psychofyziologické metody

- falometrie (falopletysmografie, phaloplethysmografie, PPG)
- vulvopletysmografie

PPG

Přístrojová registrace objemových změn penisu či změn prokrvení vulvy jako reakce při prezentaci vizuálních (diapozitivy, videozáznamy) nebo auditivních (popisy různých erotických aktivit, standardizované nebo individualizované pro konkrétní klienty) sexuálních podnětů různého charakteru (mužů, žen, dětí, agresivních scén atd.).

Kurt Freund (1914–2002)

Indikátory zneužití (Kutchinský, 1992)

Velmi málo specifické, a proto představují velké riziko falešně pozitivních diagnóz.

Celá řada psychologických, sociálních i somatických příznaků: anální ochablost a fisury, vaginální krvácení, inkontinence, bulimie a anorexie, nespavost, změny nálad, úzkost, deprese, noční můry, záškoláctví, zhoršení prospěchu.

Až v 39 % případů, kdy podle přiznání pachatele došlo ke genito-genitální souloži, je u obětí diagnostikován normální gynekologický nález, tedy neporušený hymen (Muram, 1989).

Herrmann a spol. (1997) vysvětlují tyto normální nálezy velkou variabilitou konfigurace a průměru hymenů i jeho schopností opětovně se po poškození v dětském věku zacelit.

Vymyšlená obvinění

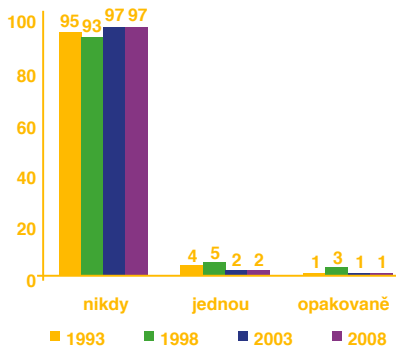
- vzácná, pouze několik procent všech udání,
- v situaci rozvodu rodičů,
- v situacích hromadného zneužívání,
- útok na rodiče

Závažnost sexuálního traumatu

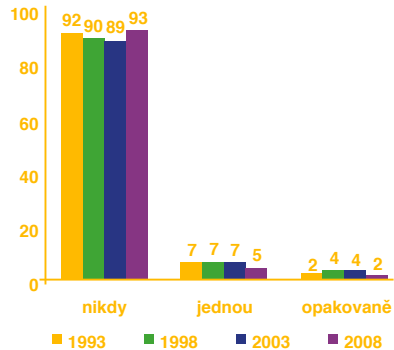
- s mírou použitého násilí,
- s délkou doby traumatizace,
- s věkem, v němž k traumatu dochází,
- s blízkostí zneužívající osoby.

Sexuální zneužití v dětství

Muži

Ženy

Věk sexuálního zneužití

muži: $x = 11,3$ roku ($SD = 2,48$)

ženy: $x = 11,6$ roku ($SD = 2,78$)

Pohlaví pachatele zneužití

muži: muž 67 %

žena 33 %

ženy: muž 100 %

žena 0 %

Známost pachatele zneužití

příbuzný/á	muži 32 %, ženy 60 %
známý/á	muži 28 %, ženy 18 %
cizí	muži 40 %, ženy 22 %

závěr: U chlapců je nejčastějším pachatelem zneužití cizí muž, u dívek příbuzný.

Požadavky pachatele

Osahával oběť po těle	muži 67 %, ženy 88 %
Masturboval oběť	muži 62 %, ženy 27 %
Orálně dráždil oběť	muži 33 %, ženy 22 %
Vyžadoval masturbaci	muži 67 %, ženy 49 %
Vyžadoval orální dráždění	muži 24 %, ženy 15 %
Vyžadoval anální soulož	muži 14 %, ženy 2 %
Vyžadoval vaginální soulož	muži 10 %, ženy 27 %

závěr: U obou pohlaví pachatel oběť nejčastěji osahával nebo od ní vyžadoval masturbaci, chlapce navíc často sám masturboval.

Oznámení zneužití

Neoznámil nikomu	muži 69 %, ženy 79 %
Oznámil kamarádům	muži 22 %, ženy 7 %
Oznámil policii	muži 9 %, ženy 4 %
Oznámil rodičům	muži 0 %, ženy 7 %
Oznámil učitelům	muži 0 %, ženy 0 %

závěr: Zneužití bylo ve většině případů plně utajeno u obou pohlaví, pokud bylo někomu oznámeno, tak u chlapců hlavně kamarádům.

Důvody pro neoznámení zneužití

Stud	muži 71 %, ženy 75 %
Obava ze msty	muži 14 %, ženy 36 %
Nechť pachateli ublížit	muži 43 %, ženy 27 %

závěr: U obou pohlaví byl hlavním důvodem pro utajení zneužití stud.

Vliv zneužití na další život oběti

Žádný	muži 54 %, ženy 43 %
Negativní	muži 33 %, ženy 51 %
Pozitivní	muži 13 %, ženy 6 %
Následky trvalého charakteru	muži 22 %, ženy 32 %

závěr: Dle poloviny obětí nemělo zneužití žádné následky pro jejich další život, u dívek mírně převládají následky negativní, u menšiny respondentů (spíše u dívek) byly tyto následky trvalého charakteru.

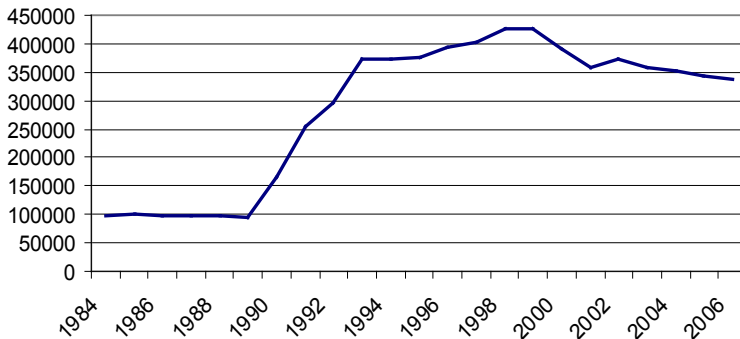
Negativní následky zneužití

Strach z opačného pohlaví	muži 38 %, ženy 56 %
Sexuální dysfunkce	muži 13 %, ženy 24 %
Úzkost, deprese	muži 38 %, ženy 50 %
Nedostatek sebevědomí	muži 63 %, ženy 68 %
Partnerské problémy	muži 0 %, ženy 44 %
Vyhledali terapii	muži 0 %, ženy 18 %

závěr: Traumatizace se nejčastěji projevila u obou pohlaví v nedostatku sebevědomí, u dívek často též ve strachu z mužů a úzkostně depresivní symptomatice.

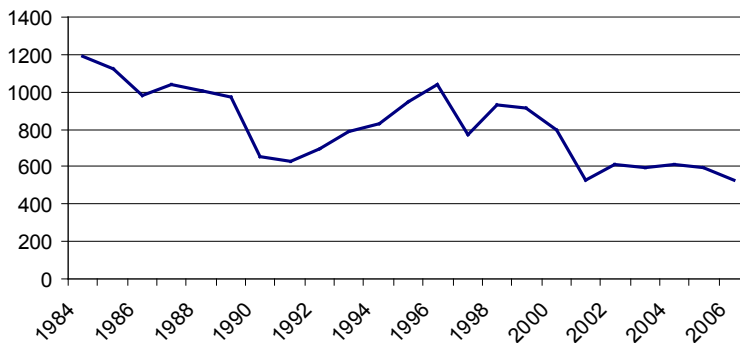
Trestné činy dle MV ČR celkem

Trestných činů celkem

Pohlavní zneužívání dle MV ČR

Pohlavní zneužívání

Přílohy

1. příloha

Malý vrah

PhDr. Ludmila Mrkvicová

Třináctiletý vrah (?)

Když v nějakém zpravodajství uvidíme či uslyšíme o tom, že došlo k vraždě, jejímž pachatelem byl nezletilý jedinec či dokonce dítě, asi to s námi pořádně otřese a nejdnou tuto děsivou informaci doplníme zkratkovitým odsouzením oné malé zrůdy.

Teprve následně, a hlavně podle druhu profesního zaměření, se nám v hlavě rozběhne plejáda otázek či úvah o tom, co všechno mohlo této tragické události předcházet. Přemýšlíme, jaké asi bylo pachatelovo rodinné zázemí, uvažujeme o negativních vlivech dědičnosti, o disociálním prostředí, ve kterém vyrůstal, odsuzujeme rodiče, kteří zřejmě ve výchově naprosto selhali. A většinou nás v těchto okamžicích ani nenapadne, že všechno mohlo být poněkud jinak...

V tomto kazuistickém sdělení vás chci seznámit s třináctiletým vrahem, jenž na rozdíl od většiny podobných případů vyrůstal v téměř dokonale harmonické rodině, která vychovávala své dvě děti pouze k dobru. Jemu i jeho starší sestře bylo odmalička vštěpováno, že se nemají nikdy s nikým hádat, nikomu odporovat, s nikým se prát, že mají být vždy jen dobří, pozitivně ladění, že toto je nejlepší cesta k řešení všech sporů a nepřijemností a následně k lásce mezi lidmi.

Tato rodina žije na malé vesnici, a tak oba sourozenci spolu dojíždějí do základní školy. Pokud byli ve stejné budově, chlapec, říkejme mu třeba Jan, chodil o přestávkách za sestrou a trávil volný čas s ní, protože se svými vrstevníky si nevěděl rady, nechápal jejich rozjívěnost, chování, obhroublý slovník. Místo řady dalších slov jeden příklad. Když jeho vrstevníci sebrali o přestávce spolužačkám svačiny a naházeli je do odpadkového koše, Jan je chodil vybírat a dívkám je vracel na lavici, protože něco takového se přece nedělá...

Relativně poklidný život se mu začal měnit poté, co sestra ukončila základní školní docházku a přešla na střední školu. Při hledání nějaké blízké duše se nejprve sblížil s romským propadlíkem, u kterého hledal především ochranu, jenže ten po čase školu také opustil. A tehdy se na scéně objevil další spolužák.

Jmenovali se stejně, ale byli to dva naprosto rozdílní Janové. Jeden vedený k bezmeznému dobru, druhý zase se spoustou negativních projevů a zkušeností. Mimo jiné i se šikanováním slabších a mladších dětí. Bylo jen otázkou často, kdy se tento od počátku zcela nerovný vztah začne deformovat. Jan drsňák začal opatrně. Nejprve požadoval drobné služby jako napsání domácích úkolů, různé posluhování, pak se přidaly stále rostoucí požadavky finanční, nákupy kreditů do mobilu a tak dále.

Jan slušňák byl ideální obětí. Neodporoval, nedokázal dát najevo, že takové chování se mu nelíbí, vzorně plnil vše, co bylo po něm požadováno, prakticky se vůbec nebránil. Nevěděl totiž jak, nebyl k tomu nikdy a nikým veden. Paradoxně, svázání touto tvrdou realitou, působili na své okolí tak, že spolužáci i učitelé žili v domněnku, že Janové jsou velcí kamarádi.

Jak je známo, s jídlem roste chuť. Šikanující Jan chtěl stále víc, Jan slušňák už neměl kde brát a začal se dostávat do pasti, z níž nebylo úniku. A tehdy dostal od nekompromisního spolužáka jasné ultimátum: Jestli nenavalí prachy, zkope ho do krve nebo ublíží jeho sestře. Silně otrěsená psychika zareagovala po svém, horečka a bolesti břicha ho připoutaly na lůžko. Naivně si myslel, že pár dnů pobytu doma mu pomůže vyřešit ten jeho zapeklitý problém. Jenže Jan drsňák uvažoval po svém i v tomto případě. Chtěl své peníze, a proto mu vyhrožoval po telefonu, psal mu útočné esemesky.

Druhý Jan se cítil jako v hypnóze, nemohl myslet na nic jiného, představa, že bude zkopán, či že dokonce bude ublíženo jeho sestře, byla pro něj přímo děsivá, šokující. Ale absolutně nevěděl, co má dělat. Jednu chvíli začal konečně uvažovat realisticky, tedy že by to měl někomu říct, nejlépe nějakému dospělákovi. Ale pak tuto myšlenku zavrhl, protože, jak měl zkušenost, šikanistům se ve škole nikdy nic nestalo. A kdyby žaloval, všechno by se určitě jenom zhoršilo.

Život pod neustálým psychickým tlakem ho přivedl na myšlenku: Vezme si na obranu nůž, a kdyby na něj Jan drsňák náhodou zaútočil, píchne ho do ruky, on se lekne a nechá toho. A tak se stalo, že se v jeho rukávu objevil babiččín kuchyňský nůž.

Když v onen den po skončení nemoci přicházel ke škole, uviděl Jana drsňáka s úsměvem na rtech. Cítil, jak mu ze srdce padá obrovský kámen,

navíc když mu u dveří školy klidným hlasem sdělil: „Ty si tu dlouho nebyl a já pro tebe něco mám, chtěl bych ti to dát.“ Jan slušňák věděl, že za chvíli začíná první hodina a tak mu odpověděl, že až po vyučování. Jenže druhý Jan naléhal a tak kousek poodešli stranou. V tom okamžiku se usměvavá tvář změnila. „Tak ty sis myslel, že jsem zapomněl? Naval prachy, nebo uvidíš, co se bude dít.“

Jan slušňák chtěl utéci, ale drsňák ho chytil za aktovku, potrhł mu nohy, strhnul ho na zem, sedl si obkročmo na něj, chytil za vlasy nad čelem a začal mu hlavou tlouct o zem. Začal se strašně bát, že ho zabije. Pak si vzpomněl na nůž uschovaný v rukávu. Se zavřenýma očima ho vytáhl a začal jím kolem sebe zmateně šermovat. Po chvíli ucítil, že tlak útočníka poněkud polevil, otevřel oči a zahlédl, že spolužákovo tělo se pomalu kácí k zemi.

Vysoukal se z jeho zalehnutí a utíkal pro pomoc. Nejprve řekl náhodnému dospělému, že tam leží jeho zraněný kamarád, pak utíkal do zdravotnického střediska. Bohužel protátá karotida byla, jak říkají policijní zprávy, neslučitelná se životem.

Co následovalo dál? Nejprve krutá medializace, která ublížila oběma stranám. Pak dva roky hospitalizace v psychiatrické léčebně provázené depresivními stavy, obavami z budoucnosti, nejistotou. A do toho soudní líčení a nová vlna medializace znovu jitrící jen pomalu a těžko se hojící rány v nitru všech zainteresovaných.

Soud první instance pečlivě zvažoval všechny okolnosti a poté došel k závěru, že Jan není agresor, jen se dostal do – z jeho pohledu – neřešitelné situace, se kterou si neuměl poradit. Ale vyhráno ještě zdaleka neměl, protože státní zástupyně se odvolala.

V novém líčení došel krajský soud k podobnému závěru, vražedný úmysl nebyl prokázán, dle závěrů soudů se jednalo o těžké ublížení na zdraví s následkem smrti.

I takto může vypadat pozadí hrůzného činu, na jehož začátku se potkali dva zcela rozdílní spolužáci, uprostřed byla beznaděj zasazená do lhostejného či neinformovaného prostředí a na konci jeden zcela zmařený a jeden značně zkomplikovaný život...

2. příloha

VZOR návrh na uložení předběžného opatření

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Okresní státní zastupitelství Blansko
Seifertova 9
678 44 Blansko

K č. j.

V..... dne

Poškozená: **Jana Nováková**

Nar.

Trvale bytem

Věc: Návrh na uložení předběžného opatření zákazu styku s poškozeným

*Předběžné opatření lze uložit pouze **obviněnému**, tedy tomu, proti komu již policie zahájila trestní stíhání. Druhy předběžných opatření vyjmenovává § 88c trestního řádu. Jedním z nich je i zákaz styku s poškozeným nebo jinými osobami. Pokud stále probíhá vyšetřování, návrh se podává státnímu zástupci. Pokud již začalo řízení před soudem, návrh se podává k soudu. Předběžné opatření trvá nejpozději do konce trestního řízení. Pokud by pachatel-obviněný uložený zákaz porušil, může to vést až k jeho vzetí do vazby.*

I.

Obviněný Jan Vomáčka byl usnesením o zahájení trestního stíhání ze dne 20. 9. 2015 č. j. obviněn z trestného činu nebezpečného pronásledování podle § 354 trestního zákoníku, kterého se měl dopustit tím, že mě každý den kontaktoval prostřednictvím SMS zpráv s vulgárním obsahem, ráno čekal před mým domem s úmyslem doprovodit mě do práce a poté mě doprovodit z práce domů, slovně na mě útočil a v jednom případě mě fyzicky napadl. Tímto jednáním mě omezoval v obvyklém způsobu života a vyvolával ve mně obavy o mé zdraví.

II.

Důvody k uložení předběžného opatření

K uložení předběžného opatření musí existovat vážné důvody. Zejména jde o situaci, kdy z jednání obviněného vyplývá, že bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, kterým hrozil, a uložení opatření je třeba k ochraně poškozené či jeho blízkých (zejm. života, zdraví, svobody atd.).

Dne 18. 10. 2015 mě obviněný opět kontaktoval a to tím způsobem, že na mě čekal ráno před mým domem. Viděla jsem jej oknem, a proto jsem z domu nevyšla. Obviněný poté zazvonil na domovní zvonek a já jsem mu přes dorozumívací zařízení sdělila, že má jít pryč, nebo zavolám policii. Obviněný mi řekl, že se nebojí a že jestli si myslím, že se ho zbavím, jsem na omylu. Bude na mě čekat klidně až do konce světa a všude si mě najde. Potom jsem rozhovor ukončila a zavolala jsem policii na lince 158. Při příjezdu policie však obviněný už na místě nebyl.

Tímto se obviněný opět dopustil jednání, pro které je trestně stíhán a vzbudil ve mně obavu o můj život a zdraví, čímž naplnil důvody pro uložení předběžného opatření zákazu styku s určitými osobami podle § 88d trestního řádu.

III.

Návrh

S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby státní zástupce uložil obviněnému předběžné opatření zákazu styku s poškozeným podle § 88d trestního řádu.

.....
Jana Nováková

3. příloha

VZOR prohlášení o dopadu

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Městské státní zastupitelství Brno
Polní 41
608 02 Brno

Sp. zn.....

Poškozený: **Jan Novák**

Nar.

Trvale bytem

Věc: Prohlášení oběti o dopadu trestného činu na její život

V prohlášení mohou oběti trestných činů v trestním řízení vyjádřit, jak trestný čin zasáhl do jejich dosavadního života – jak se jejich život po trestném činu změnil, s čím se musely potýkat, jaké následky na nich trestný čin zanechal (psychické, fyzické, finanční či jiné). Pro soud, který rozhoduje o vině a trestu pro pachatele trestného činu, je prohlášení oběti důležité, neboť si díky němu může udělat lepší představu o situaci oběti a přihlédnout k ní při ukládání trestu pachateli. Prohlášení je možné učinit ústně přímo u soudu nebo si jej předem sepsat a předložit písemně tomu orgánu, který zrovna vede trestní řízení.

I.

Stručný popis trestného činu:

Dne 1. 11. 2015 jsem byl napaden Františkem Omáčkou před budovou hlavního nádraží v Brně. Obžalovaný na mě fyzicky zaútočil a odcizil mi batoh, v němž jsem měl notebook, doklady a 6 000 Kč v hotovosti. Dne 5. 1. 2016 obvinila policie Františka Omáčku z trestného činu loupeže a ublížení na zdraví.

II.

Dopady trestného činu na Váš život

Následky na Vašem zdraví (způsobená zranění, délka hospitalizace, délka pracovní neschopnosti, užívané léky, průběh léčby a rehabilitace, následky zranění v běžném životě).

Ihned po napadení jsem byl převezen do Fakultní nemocnice U Svaté Anny v Brně. Zde mi byl diagnostikován těžký otřes mozku a ošetřeno krvácení. V nemocnici jsem byl do následujícího dne hospitalizován a poté jsem byl dalších deset dní v pracovní neschopnosti.

Způsobená zranění pro mě byla velice bolestivá, dodnes trpím bolestmi v oblasti hrudníku. Kvůli otokům na dolních končetinách a v oblasti pánve jsem měl přibližně dva týdny po spáchání trestného činu problémy s chůzí. Vinou toho byla omezena moje schopnost sebeobsluhy (nebyl jsem schopný dojít do obchodu, řídit automobil) a zároveň jsem byl i po skončení pracovní neschopnosti omezen při výkonu zaměstnání. Pracuji jako skladník ve společnosti ABC. Do dnešní doby cítím bolesti v oblasti hrudníku při manipulaci s těžkými břemeny, přibližně dva týdny po útoku jsem cítil bolesti nohou při rychlé chůzi a bolest hlavy při práci v hlučném prostředí.

Psychické následky trestného činu

Již v průběhu napadení jsem cítil velký strach o svůj život a zdraví. Zároveň jsem pociťoval ponížení, protože k napadení došlo ve veřejném prostoru, kde jsem byl po útoku odkázán na pomoc kolemjdoucích, kteří mi přivolali lékařskou pomoc.

Až do dnešních dní trpím v souvislosti s trestným činem psychickými problémy. V noci se mi o napadení často zdá, při pomyšlení na něj cítím

úzkost, svírá se mi žaludek, potím se. Zároveň trpím neustálým strachem, že se napadení bude opakovat, nejsem schopen sám chodit ven po setmění, když jsem sám doma, cítím se nesvůj. Při pohybu po ulici se obávám, že pachatele nebo svědky trestného činu znovu potkám.

Od napadení až do současnosti užívám pravidelně lék Neurol, díky němuž úzkostné reakce na trestný čin lépe zvládám. Od 5. 1. 2016 zároveň docházím na psychoterapii k MUDr. Janě Procházkové, jak dokládá přiložená lékařská zpráva.

Následky trestného činu ve Vašem rodinném a partnerském životě

V souvislosti s trestným činem se také změnil můj sociální život. V době pracovní neschopnosti jsem byl plně závislý na péči mé manželky, která mi pomáhala se stravováním, oblékáním, hygienou a dalšími každodenními úkony. Na manželce jsem byl dále částečně závislý až do poloviny prosince 2015, a to zejména při zajišťování nákupů a řízení. Vinou této nové sociální situace jsme měli s manželkou několik partnerských konfliktů a zároveň jsme neměli dostatek času na péči o naše dvě děti, které byly v době mé pracovní neschopnosti v péči mých rodičů.

Vinou útoku se také výrazně změnily mé vztahy s přáteli. Nemohu se již věnovat cyklistice, která byla mým koníčkem a zdrojem sociálních vazeb. Zároveň se vyhýbám stykům s přáteli kvůli svým psychickým potížím při pohybu ve veřejném prostoru. Mnoho přátel se mnou proto po trestném činu přestalo komunikovat.

Finanční dopady trestného činu

Pachatel mi trestným činem způsobil vysokou majetkovou škodu (viz můj návrh ze dne – připojení se s nárokem na náhradu škody k trestnímu řízení). V důsledku trestného činu jsem byl v pracovní neschopnosti a měl jsem podstatně nižší příjem. Zároveň jsem musel platit za léky a cesty k lékařům. V současnosti si také hradím náklady na psychoterapii. To vše se velmi citelně podepsalo na finanční situaci celé mé rodiny.

III.

František Omáčka mi tedy svým jednáním ze dne 1. 11. 2015 zasáhl téměř do všech oblastí mého života, s následky trestného činu po stránce fyzic-

ké, psychické, finanční i sociální se potýkám dodnes. Žádám proto, aby k tomu soud přihlédl při rozhodování o mém nároku na náhradu škody vůči pachateli (viz můj návrh ze dne), jakož i při ukládání trestu za spáchané trestné činy.

.....

Jan Novák

Přílohy:

lékařská zpráva od MUDr. Procházkové

4. příloha

VZOR žádost o informace podle zákona č. 10

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Policie České republiky
Městské ředitelství policie Brno
Obvodní oddělení policie Brno-střed
Běhounská 1, 602 00 Brno

V dne

Fyzická osoba musí v žádosti vždy uvést svoje jméno, datum narození a adresu trvalého pobytu.

Žadatel: **Jana Nováková**

Nar.

Trvale bytem

Věc: Žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

*V žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím vždy musíte **výslovně uvést**, že žádáte podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V trestním a správním řízení lze v zásadě žádat pouze o informace a dokumenty z již uzavřených věcí (skončených řízení). Informace Vám budou poskytnuty bez osobních údajů.*

Podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím žádám o poskytnutí kopie usnesení o odložení trestního stíhání ve věci vedené na Obvodním oddělení policie Brno-střed pod č. j.

Informace si přeji obdržet: *(v elektronické podobě, poštou, na formátu CD ROM)* na adresu: *(email nebo doručovací adresa)*

S pozdravem

.....

Jana Nováková

5. příloha

VZOR žádost o informaci o propuštění pachatele

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci
U Soudu 540/3
460 72 Liberec

ke sp. zn.

V..... dne.....

Poškozený: **Jana Nováková**

Nar.

Trvale bytem.....

Věc: Žádost o informace

Jako oběť trestného činu máte právo požádat, abyste byl/a informován/a v případě propuštění pachatele z vězení či jiném skončení výkonu trestu (uprchnutí, přerušeni atd.). Žádost se podává policii, státnímu zástupci nebo soudu podle toho, v jaké fázi je trestní řízení. Pokud už byl pachatel odsouzen a vykonává uložený trest odnětí svobody, je třeba žádost adresovat na soud, který rozhodoval v prvním stupni.

Ještěliže Vám byl vůči pachateli přiznán nárok na odškodnění, máte možnost nechat se vyrozumět také o tom, kdy bude soud jednat o jeho podmíněném propuštění.

Ve smyslu § 228 odst. 4 a § 331 odst. 1 trestního řádu žádám o to, abych byla jako poškozená, které byl přiznán nárok na náhradu škody,

vyrozuměna o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění odsouzeného Jana Černého z výkonu trestu odnětí svobody, který mu byl uložen rozsudkem Vašeho soudu ze dne
sp. zn.

Ve smyslu § 11 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů dále žádám o to, abych byla jako oběť trestného činu informována o propuštění nebo uprchnutí odsouzeného Jana Černého z výkonu trestu odnětí svobody nebo přerušení jím vykonávaného trestu odnětí svobody.

.....
Jana Nováková

6. příloha

VZOR žádost o skrytí údajů ve spise

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Policie ČR
Obvodní oddělení Litoměřice,
Stránského 1
412 48 Litoměřice

K č. j.

V dne

Poškozený: **Jan Novák**

Nar.

Trvale bytem.....

Věc: Žádost o skrytí údajů ve spise

O skrytí osobních údajů požádejte, pokud nechcete, aby se pachatel dozvěděl adresu Vašeho bydliště, zaměstnání, telefonní číslo apod. Ve spise, do kterého má pachatel právo nahlížet, pak bude uvedeno pouze Vaše jméno a datum narození.

Dne 5. 1. 2016 jsem podal na Obvodním oddělení PČR Litoměřice, Stránského 1, 412 48 Litoměřice trestní oznámení v souvislosti s mým napadením, ke kterému došlo dne 5. 1. 2016 kolem 11. hodiny dopoledne na parkovišti před obchodním domem Kaufland v Litoměřicích.

Tímto v souladu s § 16 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu žádám o vedení svých osob-

ních údajů ve spise tak, aby se s nimi mohli seznamovat pouze orgány činné v trestním řízení, policisté a úředníci Probační a mediační služby činní v dané věci.

.....

Jan Novák

7. příloha

VZOR žádost o umožnění nahlédnout do přestupkového spisu

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Úřad městské části Brno-střed
Oddělení přestupkové
Dominikánská 2
601 69 Brno

K č. j.

V dne

Žadatelka: **Jana Nováková**

Nar.

Trvale bytem

Věc: Žádost o umožnění nahlédnutí do spisu

Nahlížet do spisu vedeného v přestupkovém řízení mají obecně právo pouze osoby, které jsou účastníky přestupkového řízení (obviněný z přestupku a poškozený, který žádá náhradu škody na majetku způsobené přestupkem). I jiné osoby však mohou do spisu nahlížet za předpokladu, že prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod. Právním zájmem je například to, že se potřebujete dozvědět informace o pachateli přestupku, abyste na něj mohl podat žalobu o náhradu újmy na zdraví způsobené přestupkem.

Žádám o nahlédnutí do spisu vedeného na přestupkovém oddělení Úřadu městské části Brno-střed pod výše uvedeným číslem jednacím.

Podle § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, umožní správní orgán nahlédnout do spisu i jiným osobám než účastníkům řízení, pokud prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod.

Jednáním obviněného v této věci mi byla způsobena újma na zdraví, kterou chci nyní vymáhat žalobou v občanskoprávním řízení. Spis založený ve věci obsahuje osobní údaje pachatele, které potřebuji k podání žaloby, a podklady, které potvrzují, že mi pachatel svým jednáním způsobil újmu na zdraví. Mám tedy právní zájem na nahlédnutí do předmětného spisu, jelikož seznámení s jeho obsahem mi umožní řádné zpracování žaloby.

S ohledem na výše uvedené tímto žádám správní orgán, aby mi umožnil prostudování spisu vedeného ve výše uvedené věci.

.....
Jana Nováková

8. příloha

VZOR žádost o umožnění nahlédnout do trestního spisu

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
Územní odbor Kladno
Služba kriminální policie a vyšetřování
Oddělení obecné kriminality
Havířská 632
272 53 Kladno

K č. j.

V dne.....

Poškozený: **Jan Novák**

Nar.

Trvale bytem

Věc: Žádost o nahlédnutí do spisu

Jako poškozený máte v průběhu celého trestního řízení právo nahlížet do spisu, který orgány činné v trestním řízení v dané věci vedou. Ze spisu si můžete dělat výpisky nebo poznámky a pořizovat si na své náklady kopie (i vlastním fotoaparátem). Pokud chcete nahlédnout do spisu, kontaktujte policii, která trestný čin vyšetřuje, a požádejte o nahlédnutí. Požádat můžete ústně (i telefonicky), někdy je ale vhodné poslat písemnou žádost.

Jako poškozený tímto v souladu s ustanovením § 65 odst. 1 trestního řádu žádám, aby mi bylo umožněno nahlédnout do spisu vedeného Policií ČR, Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje, Územním odborem Kladno, SKPV, Oddělením obecné kriminality, Havířská 632, 272 53 Kladno pod shora uvedeným číslem jednacím.

Žádám o sdělení termínu, ve kterém mi bude umožněno nahlédnout do spisu, na adresu mého bydliště nebo na mé telefonní číslo

.....

.....

Jan Novák

9. příloha

VZOR žádost o utajení totožnosti svědka

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje
Služba kriminální policie a vyšetřování
Odbor obecné kriminality
Nádražní 2, 306 28 Plzeň

K č. j.

V dne

Svěddek: **Jan Novák**

Nar.

Trvale bytem

Žádost o utajení totožnosti svědka dle § 55 odst. 2 trestního řádu

V případě, že má policie konkrétní důvody se domnívat, že Vám nebo někomu z Vašich blízkých hrozí v souvislosti s podáním svědeckví vážné nebezpečí, je možné utajit Vaši totožnost a podobu. Žnamená to, že v trestním spisu nebudou nikde uvedeny Vaše osobní údaje (ale např. smyšlené jméno a příjmení) a že pachatel nebude mít možnost zjistit, jak vypadáte.

O utajení své totožnosti můžete policii požádat. Uvedte konkrétní důvody, proč se bojíte podat svědeckví. Záleží ale plně na policii, jak posoudí realnost nebezpečí, a zda Vaši žádosti vyhoví. Pokud ne, je policie povinna věc předložit k rozhodnutí státnímu zástupci.

Jako svědek ve výše uvedené věci žádám v souladu s § 55 odst. 2 trestního řádu o utajení svojí totožnosti a podoby z důvodu hrozící újmy na zdraví v souvislosti s podáním svědecké výpovědi.

Bojím se, že mně a mojí rodině hrozí ze strany kompliců obviněného, kteří jsou stále na svobodě, vážná újma v případě, že budu proti obviněnému svědčit. Obviněný patří k organizované skupině, která se dlouhodobě dopouští závažné násilné trestné činnosti. Obávám se, že se mi budou mstít, pokud zjistí moji totožnost.

.....

Jan Novák

10. příloha

VZOR žádost o zabránění kontaktu s pachatelem

doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

Městský soud v Brně
Polní 994/39
608 01 Brno

Ke sp. zn.

V dne

Poškozený: **Jan Novák**

Nar.

Trvale bytem:

Věc: Žádost o zabránění kontaktu s pachatelem

Žádost o zabránění kontaktu s pachatelem je možné podat v jakémkoliv stádiu trestního řízení. Pokud již probíhá řízení před soudem, měla by být adresována soudu. Pokud je řízení zatím v rukou policie, žádost bude adresována odpovědnému policejnímu orgánu.

Jako poškozený žádám, aby v souladu s § 17 odst. 1 zákona o obětech trestných činů bylo v průběhu méj svědecké výpovědi, jakož i před jejím započítím a ukončením, v hlavním líčení dne 19. 2. 2016 ve věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. zabráněno mému kontaktu s obžalovaným Pavlem Černým.

Představa setkání s obžalovaným ve mně vyvolává pocity úzkosti a strachu. Obávám se, že přítomnost obžalovaného u mojí svědecké výpovědi by vedla k mému rozrušení a negativně by ovlivnila moji schopnost vylíčit všechny okolnosti. Setkání s obžalovaným před začátkem nebo po ukončení mojí výpovědi v soudní budově ve mně vzbuzuje strach z opakování fyzického nebo slovního napadení.

S ohledem na výše uvedené žádám, aby byla učiněna opatření, která mému kontaktu s obžalovaným Pavlem Černým při účasti na hlavním líčení dne 19. 2. 2016 zabrání.

.....
Jan Novák

Fotografie z konference

